

REFERAT Økonomi- og Klimaudvalget d. 18-01-2023

Mødedato Onsdag d. 18. januar 2023 kl. 15:30

Mødested mødelokale 5, Snorrebakken 66, Rønne

Mødedeltagere Helle Munk Ravnborg, Jacob Trøst, Jonna Nielsen, Linda Kofoed
Persson, Mark Palmquist, Morten Riis, Søren Schow

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Revision af Folkesundhedsstrategien.....	4
Ændring af budgetforslag 2023 - Reduktion i klippekort på plejecentre.....	8
Undersøgelse af muligheden for Bornholms Træbådelaug's flytning til remisen på Nørrekås.....	10
Rønne Byudvikling – Status, nationale finansieringskilder og Kulturhus i Dams Gård, Etaper.....	14
Godkendelse af planforslag for den tidligere Østre Skole i Rønne.....	22
Godkendelse af planforslag for en solcellepark ved Kildevad sydvest for Østerlars.....	26
Igangsætning af planlægning for boligbebyggelse på Vinkelstræde 1-7 i Allinge.....	35
Igangsætning af planlægning for klimatilpasning.....	41
Indkaldelse af idéer og forslag, boliger på DGI Stadion.....	44
Indkaldelse af ideer og forslag, udvidelse af Biogasanlæg.....	48
Salg af areal til boligformål i Toftelunden i Hasle.....	52
Orientering om likviditetsoversigten pr. 31. december 2022.....	55
Orientering om fremdrift i Erhvervsfyrtårn Bornholm, herunder projektet Nationalt Center for Grør	58
Orientering fra formanden.....	64
Eventuelt.....	65
Lukket: Lukket punkt. Salg af grundareal beliggende Kanegårdsvej 2H, Rønne.....	66
Lukket: Lukket punkt. Salg af byggegrund beliggende Perikumvej 8, Tejn.....	67
Lukket: Lukket punkt. Salg af erhvervsareal beliggende Ejnar Jensens Vej 4, Rønne.....	68
Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til istandsættelse af syd-østfløjen på Snorrebakken 66 i Rør	69
Lukket: Lukket punkt - Anlægsbevilling til kabellægning af gadebelysning 2023.....	70

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Fraværende

Mark Palmquist.

Bemærkninger til dagsordenen

Bjarne Hartung Kirkegaard deltog som suppleant for Mark Palmquist.

Jonna Nielsen og Søren Schow mødte kl. 15.40 under behandling af pkt 4.

Punkt 2: Revision af Folkesundhedsstrategien

22/27539

Politisk sagsgang

Social- og Sundhedsudvalget beslutter

Børne- og Skoleudvalget beslutter

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget beslutter

Fritids-, Kultur og Lokalsamfundsudvalget beslutter

Natur-, Miljø og Planudvalget beslutter

Økonomi- og Klimaudvalget beslutter

Resumé

Denne sag handler om revision af Folkesundhedsstrategien 2021-2022, som Kommunalbestyrelsen vedtog 19. september 2020. Sagen er på dagsordenen for at få fagudvalgets eventuelle input til områder eller udfordringer indenfor fagudvalgets område, som fagudvalget særligt ønsker prioriteret i den reviderede Folkesundhedsstrategi 2023-2025.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller, at

- Udvalget beslutter, om der er områder eller udfordringer indenfor fagudvalgets område, fagudvalget særligt ønsker prioriteret i den reviderede Folkesundhedsstrategi 2023-2025.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 28-11-2022

Udvalget ønsker fokus på social ulighed, med særlig fokus på unge udenfor job og uddannelse.

Derudover sender udvalget punktet i høring i Handicap-, Ældre-, Unge- og Udsatterrådet.

Beslutning Social- og Sundhedsudvalget den 28-11-2022

Godkendt, idet udvalget støtter de prioriterede indsatser og sender sagen til kommentering i Ældrerådet, Handicaprådet, Ungerådet og udsatterrådet.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 29-11-2022

Udvalget beslutter at have fokus på børns mentale trivsel herunder usund vægtudvikling.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 30-11-2022

Godkendt, idet udvalget ønsker at Folkesundhedsstrategien skal inddrage det store aktiv vi har i kraft af vores natur i de tiltag som tilbydes borgere.

Udvalget ønsker desuden, at der kommer fokus på kost og kostens betydning på folkesundheden blandt andet formidlet igennem DeViKa.

Beslutning Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 01-12-2022

Ingen anden prioritering end det centeret arbejder med for nuværende.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-01-2023

Udvalget har ikke yderligere input.

Beslutning Ungerådet den 07-12-2022

Ungerådet er positive over folkesundhedsstrategien. Bifalder og ønsker især fokus på inddragelse af bevægelse i skolen idet dette er en mangelvare set fra elevernes synspunkt.

Derudover bifalder ungerådet fokuset på den mentale trivsel i Center for Skole og håber på en udvikling, hvor trivselsindsatsen som koncept bliver endnu bredere og stærkere implementeret i den bornholmske folkeskole.

I Ungerådet håber vi også på, at der kan blive arbejdet for at skabe en bedre bro imellem skole og fritidsaktiviteter for unge, idet skolen spiller en central rolle i elevernes aktivering i de fællesskaber øen har at tilbyde.

Endvidere ser Ungerådet interesseret på fokuspunkterne vedrørende alkohol og rygning, og glæder sig til at samarbejde om en sund udvikling i samarbejde og dialog med ungdommen frem for det modsatte.

Beslutning Handicaprådet den 12-12-2022

Handicaprådet bifalder Folkesundhedsstrategien, vigtigt at prioritere i dette ambitiøse værk.

Fokuspunkterne bør være emner som brug af civilsamfundet, naturen, fokus på børnenes sundhed, idrætsfaciliteter og herunder sociale sammenhænge.

Beslutning Ældrerådet den 12-12-2022

Den er tilfredsstillende som den er for ældreområdet, med blandt andet prioriteret:

Pædagoger på plejehjem og centre

Klippekort-som giver livskvalitet

Ansættelse af ungarbejdere mellem 13 og 17 år, efter skoletid

Netop pædagoger samt klippekort, har desværre været prioriteret som nedskæringer i budgetforhandlingerne!!

Sagsfremstilling

Baggrund

Den nuværende folkesundhedsstrategi er den første strategi, som med udgangspunkt i *Folkesundhedspolitik for Bornholm* beskriver kommunens strategiske prioriteringer for at forbedre bornholmernes sundhed frem til 2023.

Folkesundhedspolitikken udgør den overordnede ramme for tiltag, der skal skabe bedre levevilkår, give længere liv og flere gode leveår samt modarbejde social ulighed i sundhed for os bornholmere. Herudover er der fokus på, at sundhed

handler om at trives – både fysisk, socialt og mentalt, og at sundhed er noget, vi løfter i fællesskab og afhænger af mange forhold.

Folkesundhedsstrategien er mere konkret end politikken og indeholder:

- 9 større, tværgående indsatser, som Kommunalbestyrelsen har valgt at prioritere højt i strategiperioden.
- En prioritering af mental sundhed på tværs i BRK.
- De enkelte fagudvalgs prioriterede områder eller udfordringer indenfor eget område.
- Hvordan kommunen vil samarbejde om bornholmernes sundhed med eksterne aktører såvel som på tværs i kommunen.
- Hvordan kommunens forskellige centre vil bidrage til at løfte målene i Folkesundhedspolitikken.
- Hvordan kommunen vil arbejde med social ulighed i sundhed.
- Hvordan der følges op på strategien.

Folkesundhedsstrategien er dynamisk og fremhæver nogle af de områder og indsatser, som vi ved, der vil blive arbejdet med i strategiperioden. Derudover arbejdes der internt i de enkelte centre i kommunen med handleplaner, der årligt justeres/suppleres.

Arbejdet med revisionen af Folkesundhedsstrategien 2023-2025 vil tage afsæt i følgende:

- Strategiens overordnede struktur fastholdes.
- Mental sundhed for børn og voksne fastholdes som et fælles politisk prioriteret fokusområde. Det betyder konkret, at alle dele af kommunen skal bidrage med indsatser målrettet mental sundhed for børn og voksne. Da kommunens centre er meget forskellige, vil de enkelte centres bidrag også være meget forskellige. Fx retter nogle sig mod naturen, mens andre har fokus på relationer i børnegrupper.
- De større tværgående indsatser samt arbejdet med eksterne aktører opdateres.
- Strategien skrives igennem med henblik på centrale indholdsmæssige rettelser og præciseringer.

Input til områder eller udfordringer indenfor fagudvalgets område

Blandt de bærende principper i Folkesundhedspolitikken i BRK er som nævnt, at sundhed er noget, vi løfter i fællesskab, og at sundhed afhænger af mange forhold. Derfor er det afgørende at inddrage de politiske fagudvalgs input til områder eller udfordringer indenfor fagudvalgets område i forbindelse med udarbejdelse af folkesundhedsstrategien 2023-2025.

I den nuværende folkesundhedsstrategi for perioden 2021-2022 har fagudvalgene prioriteret nedenstående indenfor deres egne fagområder:

- *Social- og Sundhedsudvalget ønsker indsatser målrettet svær overvægt og social ulighed i sundhed.*
- *Børne- og Skoleudvalget vil sætte fokus på, at færre børn er overvægtige.*
- *Natur- og Miljøudvalget ønsker at fortsætte arbejdet med naturtilgængelighed, oplevelser samt outdooraktiviteter.*
- *Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget ønsker fokus på mental sundhed med vægt på fritids-, idræts-, kultur- og foreningslivet samt, at der fortsat arbejdes med konkrete initiativer i forhold til social ulighed. Hvor det er muligt, ønsker udvalget, at der iværksættes effektmåling.*
- *Økonomi-, Erhverv- og Planudvalget ønsker fokus på mental trivsel og sundhed for BRK som arbejdsplads.*

Det videre arbejde med revision af Folkesundhedsstrategien

- Koordinerende Sundhedsforum* udarbejder et udkast til folkesundhedsstrategi for 2023-2025, hvor de politiske fagudvalgs prioriteringer indarbejdes.
- Udkast til Folkesundhedsstrategien 2023-2025 sendes til behandling i SSU med henblik på høring i Ældrerådet, Handicaprådet, Udsatterådet samt i Ungerådet.
- Efter endt høring behandler SSU udkastet til Folkesundhedsstrategien 2023-2025 med henblik på, at udkastet kan anbefales til godkendelse i Kommunalbestyrelsen.

** Koordinerende Sundhedsforum: Et tværkommunalt forum, som har fokus på forebyggelse og sundhedsfremme i kommunen. Følgende centre er repræsenteret: Sundhed- og Forebyggelse, Ældre, Psykiatri og Handicap, Børn og Familie, Job, Uddannelse og Rekruttering, Natur, Miljø og Fritid samt Skole.*

Supplerende sagsfremstilling

Administrativ tilføjelse d. 21.12.2022:

Ved en fejl blev punktet ikke forelagt Økonomi- og Klimaudvalget i december 2022.

Økonomi-, Erhverv- og Planudvalget ønskede i den nuværende folkesundhedsstrategi for perioden 2021-2022, fokus på mental trivsel og sundhed for BRK som arbejdsplads.

I indeværende revision af Folkesundhedsstrategien er det således vigtigt, at Økonomi- og Klimaudvalget beslutter, om der er områder eller udfordringer indenfor udvalgets område, valget særligt ønsker prioriteret i den reviderede Folkesundhedsstrategi 2023-2025.

Økonomiske konsekvenser

Bilag

Folkesundhedsstrategi for Bornholm 2021-2022

Folkesundhedspolitik for Bornholm

Punkt 3: Ændring af budgetforslag 2023 - Reduktion i klippekort på plejecentre

22/30044

Politisk sagsgang

Social- og Sundhedsudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I forbindelse med budgettet for 2023 blev det besluttet at klippekort på plejecentre reduceres fra 30 min. hver uge til 30 min. 40 gange årligt. Dette ønskes nu ændret til 1 klip á 45 min. hver anden uge.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller,

- a) At klippekortsydelsen fremover leveres som 1 klip á 45 min hver anden uge.
- b) At sagen sendes til orientering til Handicaprådet og Ældrerådet.

Beslutning Social- og Sundhedsudvalget den 09-01-2023

- a) Udvalget anbefaler at kommunalbestyrelsen udsætter punktet indtil der foreligger høringssvar fra Handicaprådet og Ældrerådet.
- b) Sagen sendes til høring i Handicaprådet og Ældrerådet.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-01-2023

Social- og Sundhedsudvalgets indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Beboerne på øens plejecentre og -hjem er tildelt klippekortsydelser til brug for selvvalgte aktiviteter. I forbindelse med budget 2023 blev der vedtaget en besparelse på 500.000 kr. på ordningen. Forslag SSU-32.

I forbindelse med at beslutningen om 40 gange årligt skulle udmøntes, har det vist sig u hensigtsmæssigt at planlægge med 40 gange. Der er derfor nu et forslag om at ændre det vedtagne budget til at beboerne får ydelsen hver anden uge hele året rundt, men nu med 45 minutter pr. gang. Øvrige retningslinjer for klippekortsydelser ændres ikke.

Det oprindelige forslag lød: ”Alle beboere i plejeboligområdet har siden 2018 været tildelt klippekort af 30 min varighed hver uge. Klippekortet kan bruges efter borgerens eget ønske til aktiviteter, der ligger udenfor indsatser i kvalitetsstandard. Forslaget indebærer, at der bevilliges klippekort á 30 minutter 40 gange om året”.

Det nye forslag lyder: *Alle beboere i plejeboligområdet har siden 2018 været tildelt klippekort af 30 min varighed hver uge. Klippekortet kan bruges efter borgerens eget ønske til aktiviteter, der ligger udenfor indsatser i kvalitetsstandard. Forslaget indebærer, at der bevilliges klippekort á 45 minutter hver anden uge.*”.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Supplerende sagsfremstilling til ØKU 18.1.2022

Beregningen for klippekortsydelsen er oprindeligt sat til 1200 minutter pr. år, udmøntet med 45 minutter, hver anden uge. Det giver 30 minutter årligt, som ikke er planlagt. For at sikre, at timerne bruges til formålet ønskes klippekortsydelsen ændret til 46 minutter hver anden uge. Det giver ikke de fulde 1200 årlige minutter, som er forudsætningen i budgettet for 2023, men erfaringen er, at aktiviteten ikke altid stopper på minuttallet, og man ikke af den grund afbryder aktiviteten. Der vil også kunne være aktiviteter, som stopper før. Hvis der er tid til overs i ordningen, vil der blive udbudt klippekortydelse til beboere, som har behov for det.

Punkt 4: Undersøgelse af muligheden for Bornholms Træbådelaug's flytning til remisen på Nørrekås

22/10740

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Fritid, Kultur og Lokalsamfundsudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I kommunens budget for 2023 er der afsat 500.000 kr. til at undersøge mulighederne for, at den folkeoplysende forening Bornholms Træbådelaug kan flytte fra deres nuværende lokaler på Rønne Havn til remisebygningen på Nørrekås. Rønne Havn har opsagt foreningens lejemål pr. 1. juli 2023.

Denne sag handler om, hvordan opgaven håndteres bedst muligt, set i lyset af den korte tidsplan.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- a) Remisebygningen stilles til Bornholms Træbådelaug's rådighed i 3 år.
- b) De afsatte 500.000 kr. i budget 2023 fordeles således, at
 - der afsættes 250.000 kr. som tilskud til Bornholms Træbådelaug
 - der afsættes 250.000 kr. til udformning af kontrakt, nabodialog samt dialog med Bornholms Museum om formidling af den maritime kulturarv

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-01-2023

Helle Munk Ravnborg fremsendte følgende ændringsforslag.

I stedet for indstilling a)

Det indstilles, at såfremt Bornholms Træbådelaug vurderer, at Remisebygningen udgør til attraktiv placering (dette forventes afklaret på møde i uge 2, 2023), at denne stilles til rådighed for Bornholms Træbådelaug under en tidsbegrænset kontrakt, dog således at kontrakten ikke kan opsiges af Bornholms Regionskommune inden for de første 5 år, og at begge parter har en 2-3 årig opsigelsesfrist.

I stedet for indstilling b)

At beslutning om endelig udmøntning af de i budget 2023 500.000 kr. afventer afklaring på, hvilken praktisk og økonomisk støtte Bornholms Træbådelaug vil kunne opnå fra anden side, således, at de i budgettet afsatte midler vil kunne gøre mest mulig gavn.

Samtidig skal det undersøges, om skaterarealet uden for Remisebygningen kan opretholdes.

Udvalget stemte om ændringsforslaget.

- a) Anbefales. René Danielsson kan ikke medvirke, idet han mener, at Remisen bør gøres til permanent skaterpark - og Remisen indgår her som en vital del således, at de unge mennesker kan komme indendørs. At give Remisen til træbådelauget vil både have social slagside, og være et nederlag i forhold til det generelle ungdomsliv på Bornholm.
- b) Anbefales. René Danielsson kan ikke medvirke, idet han ikke vil blande sig i, hvordan bevillingen bruges så længe den bruges til at hjælpe træbådelauget videre.

Beslutning Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 05-01-2023

Udvalget kan ikke medvirke til hverken pkt. a) eller b) idet, de ønsker at afvente udfaldet af mødet mellem aktørerne i uge 2, og de anbefaler at Kommunalbestyrelsen venter med at behandle sagen til de nye oplysninger og træbådelaugets ønsker er skrevet ind i dagsordensmaterialet.

Ad a) Torben Kofod Ager kan ikke medvirke, idet han mener, at Remisen bør gøres til permanent skaterpark - og Remisen indgår her som en vital del således, at de unge mennesker kan komme indendørs.

At give Remisen til træbådelauget vil være et nederlag i forhold til det generelle ungdomsliv på Bornholm.

Ligeledes bør det undersøges om Columbus, skonnerten Freja samt Træbådelauget kunne have gav af fælles placering fx. I Hasle hvor de to andre har tilholdssted.

Ad b) Torben Kofod Ager kan ikke medvirke, idet han ikke vil blande sig i, hvordan bevillingen bruges så længe den bruges til at hjælpe træbådelauget videre.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-01-2023

Natur-, Miljø og Planudvalgets indstilling anbefales.

Linda Kofoed Persson kan ikke medvirke, idet hun mener, at Remisen bør gøres til permanent skaterpark - og Remisen indgår her som en vital del således, at de unge mennesker kan komme indendørs.

At give Remisen til træbådelauget vil være et nederlag i forhold til det generelle ungdomsliv på Bornholm.

Ligeledes bør det undersøges om Columbus, skonnerten Freja samt Træbådelauget kunne have gavn af fælles placering fx. i Hasle hvor de to andre har tilholdssted.

Linda Kofoed Persson vil i øvrigt ikke blande sig i, hvordan bevillingen bruges så længe den bruges til at hjælpe træbådelauget videre.

Sagsfremstilling

Baggrund:

Bornholms Træbådelaug er en folkeoplysende forening, hvis formål er at bevare og opbygge træbådsmiljøet på Bornholm, men også at formidle træbådenes historie og bådenes egenskaber. Foreningen har ca. 100 medlemmer. De har gennem de seneste 15 år opbygget et helstøbt miljø omkring træbåde i en tidligere værftsbygning på den sydlige del af Rønne Havn. Det er et af de få tilbageværende miljøer i Danmark med fokus på at vedligeholde og formidle den maritime kulturarv. Deres faciliteter består i dag af forskellige værksteder, en hal, et sejlmagerloft, et bibliotek, en frokoststue, udendørs udstillingsareal og et minisavværk.

Bornholms Regionskommunes administration har sammen med træbådelauget afsøgt forskellige muligheder for en ny placering til foreningens aktiviteter. Der er i dialogen opnået enighed om, at kommunens bygning, der tidligere husede

BATs værksted på Nørrekås i Rønne, kunne fungere som det bedst egnede sted til at huse foreningens aktiviteter.

Lokalerne i værkstedsbygningen er i en stand, så de kan tages i brug af foreningen til lignende aktiviteter. Derudover er der plads omkring bygningen, som på sigt vil kunne bruges til foreningens udstilling af historiske både.

Den politiske følgegruppe for Rønne Byudvikling har drøftet sagen, og har godkendt at indstille de følgende punkter.

Punkt a) Det besluttes, at Remisebygningen stilles til Bornholms Træbådelaug's rådighed i 3 år

Remisebygningen på Nørrekås er en markant og strategisk vigtig bygning for sammenhængen mellem byen og havneområdet. Sammenhængen mellem by, havn og hav er en af de fem målsætninger i den strategiske udviklingsplan for Rønne, som blev vedtaget i

Kommunalbestyrelsen i juni 2019. Derudover er det en bygning, der virker som blikfang for alle, der kører mod nord ad Nordre Kystvej. Det er derfor vigtigt, at de aktiviteter, der finder sted i bygningen har en indbydende, attraktiv og udadvendt karakter.

Bornholms Regionskommune stiller med dette forslag Remisebygningen til Bornholms Træbådelaug's rådighed i tre år, med mulighed for forlængelse.

Begrundelsen for den i første omgang er treårige kontrakt, er at afprøve, om der kan opnås et godt samspil med naboforeninger, besøgende og borgere til gavn for alle parter på Nørrekås.

I den videre udvikling af Nørrekås-området, i forlængelse af den strategiske udviklingsplan for Rønne, vil Bornholms Træbådelaug således indgå som en integreret del.

Punkt b) Forslag til disponering af det afsatte budget

Der lægges op til at Bornholms Træbådelaug med denne beslutning tilføres 250.000 kr. til flytning til bygningen på Nørrekås. Udbetaling af midlerne forudsætter, at der er indgået en partnerskabsaftale med Bornholms Regionskommune om brug af remisebygningen.

Derudover afsættes 250.000 kr. til regionskommunens udgifter forbundet med flytningen. Herunder kan fx nævnes dialogproces med de aktører, der holder til på og omkring Nørrekås Lystbådehavn og Bornholms Træbådelaug. For at sikre bedst muligt naboskab, og sørge for at Bornholms Træbådelaug bidrager til at styrke udviklingen af området i en åben og rekreativ retning.

Derudover vil der være behov for at inddrage både intern og ekstern bistand, fx i form af ekstern juridisk bistand til udformning af kontrakt samt intern bistand til afklaring af brug af udearealer omkring bygningen mm.

Økonomiske konsekvenser

I budgettet for 2023 er der afsat 500.000 kr. til undersøgelser i forbindelse med flytning af Bornholms Træbådelaug.

Administrationen og den politiske følgegruppe bag Rønne Byudvikling foreslår, at det afsatte rådighedsbeløb deles.

Bornholms Træbådelaug får et tilskud på 250.000 kr. til flytning/ indretning af nye de lokaler. Dette beløb kan de vælge at benytte som medfinansiering i ansøgninger til fonde og puljer.

Det skal undersøges, om kommunens momsrefusionsordning skal benyttes, så der reelt kan udbetales et højere tilskud. Det afhænger af foreningens momsmæssige forhold.

Den anden del på 250.000 kr. bruges af kommunen til at udarbejde en partnerskabsaftale, varetage dialog med naboer og med Bornholms Museum, for en fremtidssikring af både foreningen og byens interesser.

Beløbet vil blive brugt til eksterne konsulenter, som f.eks. juridisk bestand og bygningsrådgivning samt interne projektlønninger i de afdelinger, der bliver inddraget i processen.

Der vil blive anmodet om anlægsbevilling, når processen for arbejdet med det videre projekt er konkretiseret.

Punkt 5: Rønne Byudvikling – Status, nationale finansieringskilder og Kulturhus i Dams Gård, Etaper

22/10740

Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Fritid, Kultur og Lokalsamfundsudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I denne sag orienteres om udviklingen i Rønne Bymidte og der tages beslutning om de næste etaper af udviklingen af Dams Gård i Krystalgade til et kommende kulturhus.

Indstilling

Kommunaldirektøren og den politiske følgegruppe for Rønne Byudvikling indstiller, at

- der gives orientering om
 - a) status på udvikling af Rønne bymidte og nationale finansieringskilder til udviklingen af hovedbyer
 - b) status på arbejdet med Dams Gård som kulturhus i Rønne
 - c) at lejemålet i Rolighedsgade 6 er blevet opsagt
- der træffes beslutning om, at
 - d) tage 4 lokaler i Dams Gård midlertidigt i brug (Etape I),
 - e) påbegynde undersøgelser om at skabe plads til Ungerådet, Engageret Ungdom mfl. I Dams Gård (Etape II)
 - f) videreføre undersøgelser om Ungdomsskolen og 10. klasse i Dams Gård som del af den langsigtede løsning i det kommende kulturhus og at biblioteket ikke flytter til det kommende kulturhus i Dams Gård.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-01-2023

a), b) og c) Orientering givet.

d) Anbefales.

e) Anbefales. René Danielsson kan ikke medvirke, da han mener, at Østergade 50 skal bruges indtil fordelingen af Damsgård ligger færdig.

f) Anbefales.

Beslutning Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 05-01-2023

a), b) og c) Orientering givet.

d) Anbefales.

e) Kan ikke anbefales, idet udvalget ønsker præciseret, at der skal påbegyndes undersøgelser om at skabe plads til unges fællesaktiviteter på Dams Gård (Etape II)

f) anbefales.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 10-01-2023

a), b) og c) Orientering givet.

d) Anbefales.

e) Kan ikke anbefales, idet udvalget ønsker præciseret, at der skal påbegyndes undersøgelser om at skabe plads til unges fællesaktiviteter på Dams Gård (Etape II)

f) Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-01-2023

Fritids-, Kultur og Lokalsamfundets indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Punkt a) Orientering om status på udviklingen af Rønne bymidte og nationale finansieringskilder til udviklingen af hovedbyer.

Fokus i byudviklingen bygger på fem udviklingsmål for Rønne, der blev formuleret i forbindelse med udarbejdelse af den strategiske udviklingsplan for Rønne (politisk godkendt juni 2019). De handler om at skabe mere liv i bymidten, forbinde by, havn og hav, skabe en bedre by for børn og unge, styrke det særlige ved Rønne og sikre et bredt udbud af arealer til boliger og erhverv. Overordnet set er udviklingen af Rønne en proces med mange delprojekter, der hænger sammen og påvirker hinanden.

- Et nyt kulturhus i Dams Gård
- Torv på Tværs (Store torv)
- Bolig- og Planstyrelsens Fri Bymidte forsøgsordning

- Helhedsplan for Nørrekås
- Brug af remisen på Nørrekås
- Udvidelsen af færgens opmarcharealer

I arbejdet med udviklingen af Rønne bymidte fokuseres der nu på at få taget Dams Gård i brug. Dels fordi der er efterspørgsel efter flere møde- og aktivitetslokaler i centrum, og dels fordi en midlertidig brug af bygningen viser både

borgere og eksterne samarbejdspartnere at kommunen mener det alvorligt med planerne om at skabe et nyt kulturhus og mødested i Rønne. Derudover arbejdes der på at få del i den nationale satsning på hovedbyer, som et samlet folketing har vedtaget i finansloven i 2020, og som udmøntes i de kommende år.

På nationalt plan er der stort fokus på byer af Rønnes størrelse (ca. 14.000 indbyggere), som de seneste mange år har været prioriteret lavere af fonde og staten, til fordel for de store byer og senere mindre byer i udkantsområderne. Nu er turen kommet til hovedbyerne i Danmark, byer med et indbyggertal på 4.000-20.000 borgere.

Hovedbyerne har en afgørende betydning i forhold til den regionale udvikling, både hvad angår fastholdelse af beboere og tiltrækning af ny arbejdskraft. De kommende 6-7 år er der afsat minimum 500 millioner kroner til udviklingen af hovedbyer. Herunder har staten gennem Bolig- og Planstyrelsen og Erhvervsstyrelsen udmøntet forskellige puljer til udvikling af velfærdscentre, styrkelse af erhvervslivet og opgradering af det fysiske miljø i bymidterne. På Bornholm er Rønne den eneste by, der kan komme i betragtning til puljerne.

Rønne er på baggrund af en interessetilkendegivelse fra foråret 2022, blevet udvalgt til at søge om at indgå i Bolig- og Planstyrelsens forsøgsordning *Frie Bymidter*. Som en ud af 14 byer i Danmark indgår Rønne i en proces med Bolig- og Planstyrelsen, hvor der er mulighed for at afprøve fritagelse fra forskellige love, som står i vejen for udviklingen af bymidten, og mulighed for støtte til konkrete fysiske forandringer. Forsøgsordningen skal danne vidensgrundlag for det videre arbejde med udviklingen af hovedbyer i Danmark.

Overblik over national satsning på byer af Rønnes størrelse:

	År	Beløb	Støtteandel	Indsatser
Bolig- og Planstyrelsen <i>Forsøgsordning Frie Bymidter</i>	2022-2027	100 mio.	60%	Forsøg med forpligtende bysamarbejder BIDs, nye byrum, bylivsskabende tiltag og samarbejder
	2024	30 mio.		Flytning/ oprettelse af velfærdsfunktioner i bymidten
Bolig- og Planstyrelsen <i>Fornyelse af bymidter og lokale velfærdsfunktioner</i>	2022-2027	180 mio.	60%	Bygningsfornyelse, områdefornyelse, nedrivning, etablering af velfærdscentre*, forudgående undersøgelser
Erhvervsstyrelsen <i>Levende og bæredygtige bymidter</i>	2021-2027	140 mio.	40%	Strategisk planlægning, bysamarbejde, omstilling af byerhverv, byfornyelse
Realdania <i>Bymidteindsatsen</i>	2023-	50 mio.	50%	Støtte til fysiske realiseringsprojekter, der har strategisk betydning for bymidternes omstilling
				Støtte til forskning og vidensprojekter, der omhandler provinsbyers udvikling: byliv, fremtidens mobilitet, bæredygtig renovering, rammer for kulturliv og fællesskab, udvikling af bygningsmassen
I alt	2021- 2027	500 mio.		

Den kvalificerede ansøgning til deltagelse i Fri Bymidte (forsøgsordning) skal afleveres 1. marts 2023. Denne dato bliver formentlig udskudt til 1. maj, pga. at man har afventet regeringsdannelsen og dermed en ny minister på området. Styrelsen forventer fortsat at kunne meddele tilsagn før sommeren 2023, og dermed svar på om Rønne indgår i forsøgsordningen.

Arbejdet med at skrive en kvalificeret ansøgning er i gang. Det omfatter blandt andet en tæt dialog med Bolig- og Planstyrelsen, dialog med aktører der er direkte berørt af de indsatsområder Rønne byder ind med; 1) et nyt kulturhus i Dams Gård med indflytning af en velfærdsfunktion i centrum af byen, og 2) Udbygningen af et tæt bymidtesamarbejde, der har til formål at øge ejerskabet til de fælles byrum og skabe mere byliv.

Rønne står dermed i en unik situation, idet der allerede er sikret politisk opbakning og finansiering, ligesom dialogprocessen med interessenterne i byen er gennemført i forbindelse med den strategiske udviklingsplan. Ansøgningen til Fri Bymidte (forsøgsordning) kan dermed blive dét element, der sikrer realiseringen af planerne for kulturhuset i Dams Gård og Torv på Tværs – og dermed de ambitioner, skiftende kommunalbestyrelser har haft for Rønne.

Punkt b) Orientering om status på arbejdet med Dams Gård som kulturhus i Rønne

Overordnet vision for Dams Gård, og målsætningen om at skabe et nyt kulturhus i Rønne

Som del af inddragelsesarbejdet i forbindelse med udarbejdelsen af den strategiske udviklingsplan for Rønne, der blev vedtaget af kommunalbestyrelsen juni 2019, blev det tydeligt at Rønnes og Bornholms borgere mangler et sted at mødes i Rønne. Derfor købte kommunen bygningen Dams Gård i Krystalgade i centrum af Rønne. En flot og markant klassisk bygning, der tidligere har huset både købmandsgård, hotel og senest et VUC (voksenundervisningscenter) med henblik på at skabe et nyt kulturhus (Byens Hus) i samarbejde med de to kulturinstitutioner der allerede er tilstede på matriklen; det regionale spillested Musikhuzet og den kommunale kulturskole.

Et af de bærende principper i konceptet for Byens Hus er at dele flest mulige faciliteter og rum, så der er mest mulig aktivitet i huset om dagen og om aftenen.

Mange steder i Danmark har man brugt etableringen af et kulturhus i centrum som et aktivt greb for at styrke byudviklingen og dermed bylivet i centrum.

Historik i udviklingsprocessen

Overordnet har arbejdet i den forgangne periode handlet om at etablere et grundlag for at skabe et nyt kulturhus i Dams Gård, og samtidig at binde området i tilknytning til bygningen sammen med Store Torv, for at skabe et større rekreativt område i bymidten – Torv på tværs. Hovedvægten i 2020/2021 blev lagt i arbejdet med at etablere grundlaget for en arkitektkonkurrence til et nyt kulturhus i Dams Gård. Et tværfagligt rådgiverteam lavede en omfattende inddragelsesproces for borgere, kerneaktører, relevante medarbejdere i BRK og bymidtens interessenter.

I budget 2021 blev der afsat 15 mio. kr. til kulturhuset i Dams Gård, som i budget 2022 blev delt op på hhv. 5 mio. i 2022, 5 mio. i 2024 og 2025. Der er pt. ikke brugt af midlerne for 2022 pga. af at undersøgelserne omkring den rigtige model for aktørkreds, organisering, drift og økonomi pågår.

I december 2021 besluttede kommunalbestyrelsen, at sagen om valg af aktørkreds skulle overdrages til den nye kommunalbestyrelse. Der er efterfølgende nedsat en ny politisk følgegruppe, som i august 2022 begyndte at arbejde med byudviklingen.

I løbet af foråret og sommeren 2022 er der blevet arbejdet med at styrke fællesskabet i bymidten. Fællesskab og samarbejde på tværs af borgere, civilsamfund, erhvervsliv og kommune, er et afgørende element i udviklingen af en levende bymidte, og ligger derfor i tråd med Bolig- og Planstyrelsens forsøg med Frie Bymidter, som Rønne er blevet udvalgt til at kunne ansøge om at deltage i. Der er blevet afholdt forskellige arrangementer på Store Torv i samarbejde med en række byaktører, erhvervslivet og borgere. Der er plantet træer, danset linedance, sat bordtennisbord op, afholdt logokonkurrence, serveret kaffe og kage og indsamlet ideer der kan danne ramme om fællesskabet og styrke sammenholdet i byen. I september 2022 er der blevet stiftet en, af kommunen uafhængig, borgerforening i Rønne med en bredt forankret bestyrelse.

Etapeplanlægning af processen frem mod realiseringen af kulturhuset i Dams Gård

Som forberedelse på de aktiviteter der skal foregå i bygningen når det står færdigt som kulturhus, arbejder vi med en etapeplan. Den indeholder flere trin af midlertidig brug af bygningen, hvor etape 0 er nu, hvor kulturskolens drama-, billed- og skriveskole er blevet samlet i en del af husets stueetage.

Etape I handler om at skabe mere liv i bygningen og imødekomme borgere og foreningers ønsker om plads til at mødes i centrum.

I etape II er det planen at få plads til Bornholms Ungeråd, Engageret ungdom og flere foreninger i bygningen

Etape III, som først kan påbegyndes når valget af kerneaktører ligger fast, handler om at få afholdt en arkitektkonkurrence. En arkitektkonkurrence vil være med til at sørge for bedst mulig udnyttelse af de forskellige funktioner i forhold til brugernes eksisterende og nye behov, anskueliggøre projektets potentialer for alle aktører og sikre en langsigtet kvalitetsløsning.

Og etape IV indeholder udbud af byggeopgave, kontraherings- og byggefasen

Sidste etape V er driftsfasen, hvor huset indvies og tages i brug

Etapeplan

Etape	Tid (forventet)	Indhold
Etape 0	Dec. 2022	Kulturskolens, drama-, billed- og skriveskole er samlet på samme matrikel som musikskolen ved Dams Gård i midlertidige lokaler
Etape I	Feb.-aug. 2023	Fire lokaler indrettes til midlertidige møderum, som kan bookes gennem Conventus.
Etape II	Apr.-okt. 2023	Plads til Bornholms Ungeråd, Engageret ungdom og flere foreninger i bygningen (del af midlertidig ibrugtagningsfase)
Etape III	Aug.2023 - feb. 2024	Afholdelse af arkitektkonkurrence (inkl. programfase)
Etape IV	Feb. 2024 - aug. 2025	Udbud af byggeopgave, kontraherings- og byggefase
Etape V	Sep. 2025	Driftsfasen

Punkt c) Orientering om at lejemålet i Rolighedsgade 6 er blevet opsagt

I udmøntningen af den strategiske udviklingsplan for Rønne, var en af indsatserne at det skulle undersøges, om man kunne fredeliggøre Store Torvs nordlige ende. Der har i mange år været et ønske fra borgere og erhvervsdrivende om at få skabt et torv, der var mere roligt og indbydende. Derved opstod ideen om et Torv på tværs, som forbinder den nordlige ende af torvet med gårdhaven omme bag Musikhuzet. I anlægssagen til Rønne Byudvikling, fra juni 2020, blev der afsat

midler til strategiske lejemål, så kommunen kunne leje bygninger med forkøbsret, der lå på arealer som kunne være relevante for at gennemføre et gadegennembrud.

Kommunen lejede bygningen i Rolighedsgade 6, som nu er blevet opsagt, da de trafiktekniske undersøgelser, foretaget af en ekstern rådgivningsvirksomhed, har vist at en vejføring ud i Rolighedsgade ikke kan anbefales.

En fredeliggørelse af Store Torvs nordlige ende inkl. nyt torv vil beløbe sig til 35-40 mio. kr.

Ressourcer og midler i Rønne Byudvikling fokuseres for nuværende på at få skabt et kulturhus i Dams Gård og arbejde med elementerne, der indgår i Bolig- og planstyrelsens Fri Bymidte (forsøgsordning), samt at få gjort helhedsplanen for Nørrekås færdig.

Punkt d) Beslutning om at tage 4 lokaler i Dams Gård midlertidigt i brug (Etape I)

For at komme i gang så hurtigt som muligt og med færrest mulige omkostninger, er forslaget at sætte 4 lokaler i stueetagen let i stand, og dernæst gøre dem tilgængelige for foreninger og borgere i kommunens bookingportal Conventus. (Bilag)

Da lokalerne ændrer anvendelse fra undervisningsrum til forsamlingslokaler, skal der søges byggetilladelse. Og dermed skal lokalerne leve op til reglerne i BR18. Det betyder blandt andet, at der skal foretages en brandteknisk gennemgang af lokalerne, og sandsynligvis opgraderes i forhold til de eksisterende brandtekniske foranstaltninger. De fire lokaler svarer til ca. 350 m² inkl. toiletter og gangareal. Rummene vil kunne bruges til mødeaktiviteter og mindre arrangementer. Omkostningerne for en istandsættelse af stueetagen vil beløbe sig til ca. 580.000 kr. og vil koste 170.000 i årlig drift.

Dams Gård – Midlertidig ibrugtagning – Conventus

Overslag fra december 2022

Anlægsudgifter	Hele kroner
Byggeomkostninger	500.000
Uforudsete udgifter 15%	75.000
Interne omkostninger til projekthåndtering 1,5%	7.500
Istandsættelsesudgifter i alt	582.500
Driftsudgifter, årlige	Hele kroner
Vand, varme, el rengøring, ABA	170.000

Brandteknisk rådgivning, byggesagsbehandling og istandsættelse vil tage minimum 4 måneder, og det forventes derfor, at lokalerne kan tages i brug senest efter sommerferien 2023.

Hvis punkt d) bliver godkendt ansøges der om anlægsbevilling i februar 2023. Finansieringen foreslås taget fra rådighedsbeløbet på 5 mio. kr. til Byens Hus/Torv på tværs, der blev afsat i forbindelse med budget 2021.

Punkt e) Beslutning om at påbegynde undersøgelser om at skabe plads til Ungerådet, Engageret Ungdom mfl. i Dams Gård (Etape II)

Bornholms Ungeråd har gentagne gange ytret ønske om at få adgang til lokaler i Dams Gård. Og med en flytning af deres aktiviteter; møder i bestyrelsen og stormøder for mange unge, til Dams Gård vil der blive taget hul på arbejdet med at skabe et nyt sted for unge i Rønne.

Ungerådet har lagt stor vægt på at de gerne vil have et sted, hvor de kan blive i en længere årrække, og et sted de kan være med til at præge positivt.

I arbejdet med at skabe et nyt kulturhus i Dams Gård spiller de unges ønsker en stor rolle, da fokus på at forbedre børn og unges muligheder for at mødes, ligger mange borgere, aktører og politikere på sinde. Etape II handler om at skabe en afdeling i kulturhuset, som er forbeholdt foreninger, der har med unge at gøre. Det kan være ungdomspolitiske partier, NGO'er, græsrodsbevægelser og foreninger med lignende aktiviteter.

Der vil være ca. 300 m² til rådighed.

Ligesom punktet ovenfor gælder det at lokalerne ændrer anvendelse fra undervisningsrum til forsamlingslokaler, hvorfor der skal der søges byggetilladelse inkl. brandteknisk rådgivning.

Byggesagsbehandling mm. og istandsættelse vil også i Etape II tage minimum 4 måneder.

Det er vigtigt at bemærke, at de to etaper er del af den midlertidige aktivering af bygningen, som skal være med til at indsamle erfaringer i forhold til brugen af huset. Der vil i processen med Fri Bymidte (forsøgsordning) blive evalueret løbende på de tiltag, der bliver sat i gang, for at se hvad der fungerer, og hvad der kan gøres bedre i forhold til det endelige projekt – at skabe et nyt kulturhus i Rønne med særligt fokus på børn og unge.

I det endelige projekt er det bærende princip deling af faciliteter og rum, så der er flest mulige mennesker der kan få glæde af det nye kulturhus i løbet af dagen/ aftenen, og man på den måde skaber mest muligt liv i bygningen.

Punkt f) Beslutning om at videreføre undersøgelser om Ungdomsskolen og 10. klasse i Dams Gård som del af den langsigtede løsning i det kommende kulturhus og at biblioteket ikke flytter til det kommende kulturhus i Dams Gård.

I juni 2021 behandlede kommunalbestyrelsen tre scenarier for et nyt kulturhus i Dams Gård, og blev dér enige om at overlade beslutningen til den nye kommunalbestyrelse, som skulle tiltræde 1. januar 2022. Som opfølgning på den beslutning blev det yderligere vedtaget at det skulle undersøges nærmere om der var alternativer til biblioteket som kerneaktør.

Der har i de seneste år været et stærkt fokus i Bornholms Regionskommune på at arbejde med at skabe forbedrede rammer for børn og unge, og i den forbindelse blev en dialog med forskellige aktører på ugeområdet påbegyndt.

En konstruktiv dialog med 10. klasse og Ungdomsskolen, som alternativ aktør til biblioteket, er påbegyndt. En analyse af lokale- og arealbehov, muligheder for synergier mellem de unge og kulturinstitutionerne, erhvervslivet i bymidten og foreningerne er i gang.

Der er således taget hul på dialogen med erhvervslivet, der ser positivt på en eventuel flytning af 10. klasse og Ungdomsskole til centrum, da dette vil genskabe en del af det byliv, der blev tabt i forbindelse med Gymnasiets udflytning til Campus.

10. klasse og Ungdomsskolen kan allerede på nuværende tidspunkt siges at være et realistisk alternativ til Biblioteket som kerneaktør i kulturhuset. Selvom Biblioteket som et af de kulturelle omdrejningspunkter i regionskommunen ville kunne spille en positiv rolle i et kulturhus, vil 10. klasse og Ungdomsskolen kunne tilbyde andre fordele.

Flytningen af 10. klasse og Ungdomsskole vil således bringe de unge tættere på foreningslivet og andre kulturaktører, som fx Teateret og Musikhuset, og dermed skabe synergi mellem unge og det kulturmiljø, som foreninger og aktører udgør. I forlængelse heraf vil man kunne forestille sig tættere samarbejder mellem de involverede aktører, der netop ville understøtte både de unges og kulturens udvikling på øen. Dette indgår som element i den dialog, der føres med de nævnte parter, som led i ansøgningen til Frie Bymidter (forsøgsordning).

Det skal pointeres, at der her ikke træffes beslutning om flytning af 10. klasse og Ungdomsskolen, men at videreføre undersøgelserne af emnet. Undersøgelsens resultater vil indgå i en kommende sag vedrørende ovennævnte ansøgning til Frie Bymidter. Aktørerne vil blive inddraget løbende i processen, ligesom de høringsberettigede parter vil blive inddraget, såfremt undersøgelserne munder ud i et konkret forslag.

Økonomiske konsekvenser

Der er ikke nogen direkte økonomiske konsekvenser i dette dagsordenspunkt.

Hvis punkt d) om at tage fire lokaler i brug i Dams Gård bliver godkendt, vil der blive søgt om anlægsbevilling på 0,58 mio. kr. i februar 2023. Finansieringen foreslås taget fra rådighedsbeløbet på 15 mio. kr. til Byens Hus/Torv på tværs, der blev afsat i forbindelse med budget 2021.

Samtidig vil der blive anmodet om kommende driftsbudget på 0,17 mio. kr. årligt.

Punkt e) og f), der omhandler kommende aktiviteter i Dams Gård skal først kvalificeres, førend de økonomiske konsekvenser for disse kan vurderes. I takt med at aktiviteterne bliver mere konkrete, vil der blive anmodet om bevillinger til realisering.

Bilag

20221219_Dams Gård ibrugtagningsfaser

Punkt 6: Godkendelse af planforslag for den tidligere Østre Skole i Rønne

22/3914

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget beslutter samt indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget beslutter

Resumé

Administrationen har udarbejdet forslag til planer for omdannelsen af Østre Skole til boliger og lettere erhverv. Med de udarbejdede planforslag lægger udvalgene op til at bevare de tre bevaringsværdige bygninger, mens de øvrige bygninger kan ombygges. Udvalgene sikrer desuden, at boliger anvendes til helårsbeboelse.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget besluttede i november 2019, at igangsætte udarbejdelsen af et forslag til kommuneplantillæg. Natur-, Miljø- og Planudvalget skal godkende det udarbejdede forslag til kommuneplantillæg, inden det kan sendes i offentlig høring.

Økonomi- og Klimaudvalget besluttede i september 2022, at igangsætte udarbejdelsen af et forslag til lokalplan. Økonomi- og Klimaudvalget, via Natur-, Miljø- og Planudvalget, skal godkende det udarbejdede forslag til lokalplan, inden det kan sendes i offentlig høring.

Indstilling

Direktøren indstiller til Natur-, Miljø- og Planudvalget, at

- a) forslag til kommuneplantillæg nr. 17 for den tidligere Østre Skole godkendes og sendes i offentlig høring i fire uger, og
- b) forslag til lokalplan nr. 138 for den tidligere Østre Skole indstilles til videre politisk behandling i Økonomi- og Klimaudvalget.

Direktøren indstiller til Økonomi- og Klimaudvalget, at

- c) forslag til lokalplan nr. 138 for den tidligere Østre Skole godkendes og sendes i offentlig høring i fire uger.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-01-2023

- a) Godkendt.
- b) Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-01-2023

Natur-, Miljø- og Planudvalgets indstilling godkendt.

Sagsfremstilling

I november 2021 godkendte kommunalbestyrelsen købstilbuddet omhandlende den tidligere Østre Skole og tilhørende ubebyggede arealer. I købstilbuddet lagde køber op til omdannelse af de tidligere skolebygninger til helårsboliger og

lettere erhverv samt at opføre boliger på det tilhørende sportsareal. Køber ønskede endvidere, at dele af skolens eksisterende bebyggelse bevares.

Administrationen har på baggrund af dette været i dialog med køber med henblik på afklaring af, hvilke bygningsdetaljer og -karakterer som bør bevares. Dialogen er pågået med afsæt i købers egne ønsker til bevaring og omdannelse af bygningerne.

Forslag til kommuneplantillæg

Økonomi- Erhvervs- og Planudvalget besluttede i juni 2019 at indkalde ideer og forslag til den fremtidige anvendelse af den tidligere Østre Skole. I november 2019 besluttede udvalget at igangsætte udarbejdelsen af et kommuneplantillæg med afsæt i de gennemgående temaer i de indkomne ideer og forslag. Forslag til kommuneplantillæg er udarbejdet sideløbende med forslag til lokalplan.

I forslag til kommuneplantillæg nr. 17 for den tidligere Østre Skole videreføres de eksisterende rammebestemmelser i vidustrækning fra den hidtil gældende kommuneplanramme. Der foretages mindre justeringer, som er beskrevet nedenfor.

Det eksisterende rammeområde opdeles i to nye rammeområder: Det vestlige rammeområde, 101.B.60, og det østlige rammeområde, 101.B.61. Begge rammeområder fastholder den maksimale bygningshøjde på 11 meter og det maksimale etageantal på 2,5. Anvendelsen ændres fra offentlige formål til boligformål for begge rammeområder samt mulighed for lettere erhverv inden for det vestlige rammeområde. For det østlige rammeområde fastsættes en maksimal bebyggelsesprocent på 40, som er den gængse bebyggelsesprocent ved tæt-lav bebyggelse. For det vestlige rammeområde må der ikke planlægges for en større fortætning af området.

Kommuneplantillæggets rammeområder er markeret med gul, og lokalplanafgrænsningen er markeret med rød.

Forslag til lokalplan

Økonomi- og Klimaudvalget besluttede i september 2022 at igangsætte udarbejdelsen af et lokalplanforslag for den tidligere Østre Skole med videreførelse af gældende omfangsbestemmelser, en revision af anvendelsesbestemmelserne samt udarbejdelse af bestemmelser vedrørende de bevaringsværdige bygninger.

I forslag til lokalplan nr. 138 for den tidligere Østre Skole, som alene omfatter den eksisterende skolebebyggelse, videreføres de eksisterende bebyggelsesregulerende bestemmelser fra den gældende byplanvedtægt med mindre ændringer. Anvendelsen til beboelse præciseres som helårsbeboelse, og forretningsformål ændres til lettere erhverv såsom kontor- og serviceerhverv og publikumsorienterede serviceerhverv. Byplanvedtægten aflyses inden for lokalplanafgrænsningen.

Foruden ovennævnte fastsættes der bestemmelser for de bevaringsværdige bygninger, som blandt andet omhandler materialevalg, udformning og placering af eksisterende og nye bygningsdele. Bestemmelserne vedrørende de bevaringsværdige bygninger er udarbejdet på baggrund af administrationens dialog med køber.

De bevaringsværdige bygninger er markeret med gul, og lokalplanafgrænsningen er markeret med rød.

Økonomi- og Klimaudvalget vil i forbindelse med købers fremtidige udarbejdelse af et skitseprojekt for rammeområde 101.B.61 blive forelagt en anmodning om igangsætning af lokalplanlægning for området.

Planer af mindre betydning

Administrationen vurderer, at forslaget til kommuneplantillæg omfatter mindre ændringer af kommuneplanens rammedel, som ikke strider mod kommuneplanens hovedprincipper. Ved denne type af kommuneplantillæg kan høringsperioden fastsættes til fire uger. Godkendelse af forslag samt vedtagelse af kommuneplantillæg af mindre betydning er, jf. kompetencefordelingsplanen, delegeret til Natur-, Miljø- og Planudvalget.

Administrationen vurderer, at forslaget til lokalplan er af mindre betydning, da det omhandler videreførelse af hidtil gældende planlægning med mindre ændringer samt bevaring af eksisterende bebyggelse. Ved denne type af lokalplan kan høringsperioden fastsættes til to uger.

Administrationen anbefaler, at begge planforslag sendes i offentlig høring i fire uger. Dette vurderes tilstrækkeligt, da der primært er tale om videreførelse af det hidtil gældende plangrundlag samt bevaring af eksisterende forhold.

Screening for miljøvurderingspligt

Planforslagene er omfattet af miljøvurderingsloven. Administrationen har foretaget en screening for miljøvurderingspligt af planforslagene.

Administrationen vurderer, at planforslagene ikke vil få en væsentlig indvirkning på miljøet. De er derfor ikke omfattet af miljøvurderingslovens krav om udarbejdelse af miljørapport.

Proces

Såfremt Natur-, Miljø- og Planudvalget samt Økonomi- og Klimaudvalget godkender planforslagene for den tidligere Østre Skole, forventes følgende proces:

- 1) Planforslagene sendes i fire ugers offentlig høring.
- 2) Natur-, Miljø- og Planudvalget behandler indkomne høringssvar og vedtager kommuneplantillægget endeligt, eventuelt med justeringer.
- 3) Økonomi- og Klimaudvalget, via Natur-, Miljø- og Planudvalget, behandler indkomne høringssvar og vedtager lokalplanen endeligt, eventuelt med justeringer.
- 4) Offentliggørelse af kommuneplantillæg og lokalplan.
- 5) Fire ugers klagefrist.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

KPT17 - For den tidligere Østre Skole

LP138 - For den tidligere Østre Skole

Punkt 7: Godkendelse af planforslag for en solcellepark ved Kildevad sydvest for Østerlars

21/3594

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen besluttede i 2021 at udarbejde forslag til plangrundlag for en solcellepark ved Kildevad ca. 1-2 km sydvest for Østerlars.

Administrationen fremlægger her forslag til de relevante plan- og miljødokumenter, der efter godkendelse i Kommunalbestyrelsen vil kunne sendes i offentlig høring.

Etablering af en solcellepark ved Kildevad vil dels kunne indfri en del af kommunens energistrategi om solcelleanlæg til produktion af grøn strøm, og dels være med til at beskytte områdets sårbare grundvand mod nedsivning af nitrat.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- forslag til kommuneplantillæg nr. 11 og forslag til lokalplan nr. 131 samt den tilhørende miljøvurderingsrapport godkendes og sendes i otte ugers høring.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 01-11-2022

Punkt 9 udskydes, idet

1. det (a) ønskes dokumenteret, at de påtænkt, anvendte solcellepaneler (også for så vidt angår bagbeklædning), kabler mv. er PFAS fri og fri fra andre problematiske stoffer, der risikerer at sive ned til grundvandet, og at (b) udkast til §25 tilladelse bør indeholde krav herom.
2. Endvidere anmodes der om, at sagsfremstillingen tydeliggør, hvorvidt det ene af de to formål, der siges at have ledt til arbejdet med udarbejdelsen af lokalplanen, nemlig ønsket om en reduktion af nitratinholdet i drikkevandet fra områdets borer, således at det tilstræbte kvalitetsmål på højst 25 mg nitrat pr. liter, kan sandsynliggøres indfriet med projektet på det foreliggende grundlag.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-01-2023

Anbefales idet §25, punkt 15 skal korrigeres, da det er overflade og bagbeklædning, der er af glas, mens antirefleksbehandling er med siliciumdioxid og laminering af to stoffer (EVA og POA), jf revideret miljøvurderingsrapport.

Af den reviderede miljøvurderingsrapport fremgår det, at det ikke kan garanteres, at kabler er PFAS fri, og det konkluderes, at ”udvaskning [af PFAS] vil kunne forekomme over mange år”. Derfor skal der til §25 tilføjes endnu et punkt i forhold til sikring af at nedgravet kabelføring sker med materialer og på en måde, så det ikke kan lede til nedsivning af PFAS til grundvand. Derudover bør Miljøtilladelsen tage stilling til, hvad der skal ske og på hvis ansvar,

såfremt der viser sig, at forekomme PFAS nedsivning til grundvand. Endelig noteres det, at kommuneplan 2020 retningslinjer for placering af solcelleanlæg med det foreslåede projekt ikke kan siges at være efterlevet, idet der er en højdeforskel i projektområdet på 15 meter, hvilket ikke harmonerer med kravet om, at solcelleparker kun bør udlægges på fladt eller jævnt terræn. Dette bør fremgå af kommuneplantillægget. Det skal også her noteres, at dette ikke i tilstrækkelig grad vises i de foretagne visualiseringer.

Søren Schow stemmer imod. René Danielsson kan ikke medvirke, idet han ønsker, at anbefale direktørens indstilling uden ændringer.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-01-2023

For NMPUs indstilling stemte tre: Morten Riis, Helle Munk Ravnborg og Jonna Nielsen.

For direktørens indstilling stemte tre: Jacob Trøst, Linda Kofoed Persson og Bjarne Hartung Kirkegaard.

Søren Schow stemte imod begge indstillinger.

Udvalget kan ikke anbefale nogen af indstillingerne.

Sagsfremstilling

Baggrund

Kommunalbestyrelsen besluttede 23. september 2021 at tilvejebringe et plangrundlag, der kan muliggøre etableringen af et solcelleanlæg ved Kildevad. Administrationen har med teknisk bistand fra eksterne konsulenter udarbejdet forslag til plangrundlag og miljøvurdering. Dokumenterne fremlægges her til politisk godkendelse og vil herefter kunne sendes i offentlig høring i otte uger.

I forbindelse med den politiske beslutning om at igangsætte arbejdet med at udarbejde lokalplanen blev det fremlagt, at solcelleparken tjener to formål:

Det ene formål er grundvandsbeskyttelse

Arealet, der foreslås anvendt til solceller, er en del af et nitratfølsomt vandindvindingsområde ved Kildevad. Kildevad er et af de få steder i det klipperige område ved Østerlars, hvor det er muligt at indvinde drikkevand i større mængder. Indholdet af nitrat i vandet fra dette område er dog nu så højt, at der er begrænsninger på anvendelsen af drikkevandet. Center for Natur-, Miljø og Fritid har vurderet, at etablering af et solcelleanlæg nær kildepladserne som afløsning for den nuværende landbrugsdrift sandsynligvis vil bevirke, at der sker en væsentlig nedsættelse af nitratindholdet i drikkevandet.

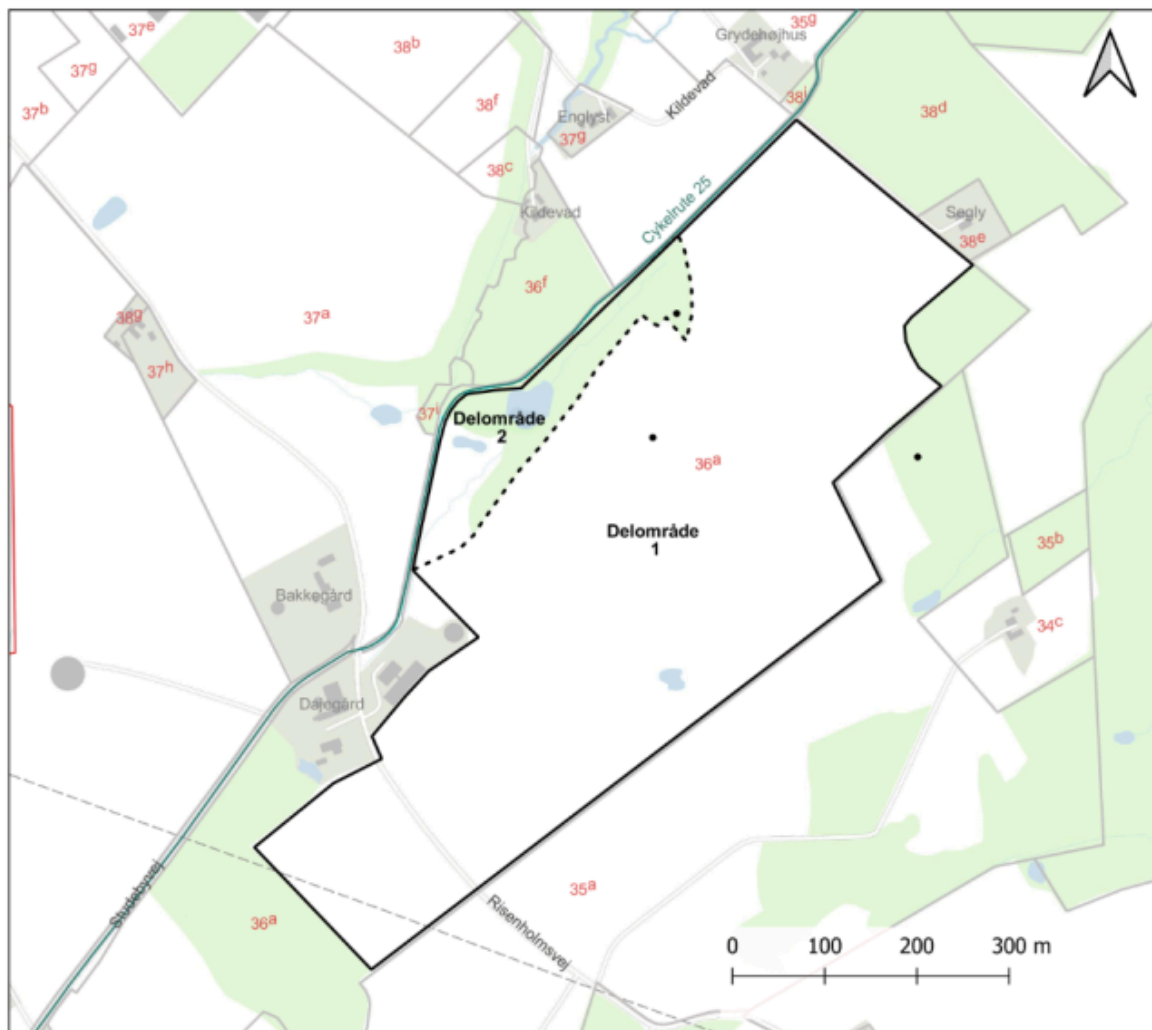
Det andet formål er mere grøn strøm

I Bornholms Regionskommunes energistrategi (link [her](#)) er det et delmål, at der etableres planlægningsmæssig mulighed for 50 MWp nye solcelleanlæg. Denne sag omhandler det første skridt mod opfyldelsen af energistrategiens delmål, idet en gennemførelse af den foreslåede planlægning vil være det planlægningsmæssige grundlag for en solcellepark på op til 25 MWp. Projektet vil årligt kunne producere op til 20.000.000 KWh svarende til det nuværende forbrug for ca. 4.000 husstande.

Bygherren European Energy har i maj 2022 indgået aftale med Trefor El-Net Øst A/S om tilslutning af solcelleparken ved Kildevad til det bornholmske højspændingsnet.

Plandokumenterne

Plandokumenterne omfatter forslag til kommuneplantillæg nr. 11 og forslag til lokalplan nr. 131. Disse planforslag fastlægger rammer, der giver mulighed for at etablere et solcelleanlæg med tilhørende transformerstation. Arealet til det tekniske anlæg (vist som delområde 1 på kortet nedenfor) er på ca. 25 ha. Det tekniske anlæg vil blive afskærmet af eksisterende beplantning samt af ny beplantning de steder, hvor der ikke allerede findes afskærmende beplantning.

En mindre del af lokalplanområdet på ca. 3 ha (delområde 2) udlægges til naturområde. Herved vil et eksisterende naturpræget skovareal, der hverken er omfattet af fredskovspligt eller naturbeskyttelse, fremover blive beskyttet mod forandringer.

Miljøvurderingsrapporten

Miljøvurderingsrapporten er en kombineret miljørapport for planforslagene og en miljøkonsekvensrapport for det konkrete projekt.

Både miljøvurderingsrapporten og planforslagene skal godkendes politisk. Herefter vil de kunne sendes samlet i offentlig høring i otte uger.

Miljøvurderingsrapporten er udarbejdet af konsulenter, der er finansieret af bygherren European Energy A/S. Rapporten beskriver hvordan Kildevad Solcellepark vil påvirke biologisk mangfoldighed, materielle goder, landskab og visuelle forhold, kulturarv, arkæologi og fortidsminder, rekreative interesser, klimatiske faktorer, drikkevandsinteresser og grundvand samt støj.

Endvidere er der i miljøvurderingsrapporten redegjort for de forudsætninger og afværgeforanstaltninger, som skal indarbejdes i projektet for at imødegå og reducere projektets negative miljøpåvirkninger.

Administrationen vurderer, at miljøvurderingsrapporten lever op til miljøvurderingslovens krav. Administrationen vurderer yderligere, at projektet kan etableres uden væsentlig miljøpåvirkning, såfremt de forudsætninger og afværgeforanstaltninger, som er beskrevet i miljøvurderingsrapporten, overholdes.

En del af de beskrevne forudsætningerne og afværgeforanstaltningerne er indarbejdet som bestemmelser i forslaget til lokalplanen. I det omfang administrationen har vurderet det nødvendigt, er øvrige forudsætninger og afværgeforanstaltninger indarbejdet som vilkår i et udkast til tilladelse efter miljøvurderingsloven.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at overfladecoatingen på solcelleelementerne består af ren kvartsglas og hverken indeholder PFAS eller Titaniumdioxid.

Udkast til tilladelse efter miljøvurderingsloven

Et udkast til tilladelse efter miljøvurderingsloven skal fremlægges i samme otte ugers høring som planforslagene og miljøvurderingsrapporten. Administrationen har udarbejdet et udkast til tilladelsen. Udkastet, der er vedlagt dette dagsordenspunktet til orientering, skal ikke politisk godkendes før høringen.

Når den offentlige høring er gennemført, vil Kommunalbestyrelsen kunne træffe beslutning om at tillade projektet realiseret.

Borgermøde

Administrationen har planlagt, at der i begyndelsen af høringsperioden vil blive afholdt et borgermøde med fælles deltagelse af bygherren (European Energy A/S), Energistyrelsen, samt medarbejdere fra Bornholms Regionskommune.

For bygherren og Energistyrelsen er der tale om et lovpligtigt møde jf. loven om vedvarende energi. Bygherren er forpligtet til at afholde et offentligt møde, hvor der redegøres for projektets konsekvenser for de omkringliggende beboelsesejendomme. Energistyrelsen skal på mødet orientere om værditabsordningen, salgsoptionsordningen og VE-bonusordningen.

Bornholms Regionskommune vil deltage i mødet med henblik på at kunne svare på spørgsmål om indholdet i miljødokumenterne og planforslagene.

Værditabs- og salgsoptionsordningen for naboer

Disse ordninger, der er fastlagt i *Lov om fremme af vedvarende energi* (VE-loven), giver mulighed for at anmelde krav om erstatning for værditab og salgsoption på beboelsesejendomme i nærheden af vedvarende energianlæg.

Bygherren er forpligtet til at betale tilkendte værditab og evt. tilbyde at købe ejendommen ved salgsoption.

Ejere af beboelsesejendomme, som er helt eller delvist beliggende i en afstand af op til 200 meter fra nærmeste solcelleanlæg, kan anmelde krav om salgsoption.

VE-bonusordningen

VE-bonusordningen giver husstande inden for 200 meter fra projektet mulighed for at få en årlig udbetaling svarende til en del af VE-anlæggets kapacitet i hele anlæggets levetid. I efteråret 2021 forventedes det, at den gennemsnitlige årlige udbetaling pr. husstand for solceller ville være ca. 2.500 kr. Udbetalingerne beregnes ud fra den gennemsnitlige månedlige elpris, som anlægsejer har modtaget som afregning for den leverede elektricitet. Dette indebærer, at VE-bonussen til de omfattede husstande bliver højere, når elprisen er høj, som det eksempelvis har været tilfældet i 2022.

Indbetaling til Grøn Pulje

Ifølge VE-loven skal opstillere solcelleanlæg indbetale 40.000 kroner pr. MW. til Grøn Pulje. Kommunen administrerer midlerne i puljen, og midlerne kan anvendes bredt til kommunale tiltag. Det er hensigten, at midlerne fortrinsvist skal støtte projekter ansøgt af nære naboer til det vedvarende energianlæg samt grønne tiltag i kommunen. Betalingen af midlerne skal ske direkte fra opstillere til kommunen som en engangsbetaling efter net-tilslutning.

Solcelleanlægget ved Kildevad vil blive på ca. 25 MW, svarende til en indbetaling til Grøn Pulje på ca. 1 mio. kr.

Planprocessen

Den hidtidige planlægningsproces har omfattet følgende trin:

- 1) Politisk beslutning 9. maj 2021 om indkaldelse af ideer og forslag fra offentligheden
- 2) Første offentlighedsfase med indkaldelse af ideer og forslag
- 3) Politisk behandling 23. september 2021 af indkomne ideer og forslag samt beslutning om udarbejdelse af forslag til kommuneplantillæg og forslag til lokalplan
- 4) Udarbejdelse af forslag til kommuneplantillæg og forslag til lokalplan
- 5) Udarbejdelse af miljøvurderingsrapport (kombineret miljørapport og miljøkonsekvensrapport) samt udkast til tilladelse efter miljøvurderingsloven

Den resterende planlægningsproces omfatter følgende trin:

- 6) Dette dagsordenspunkt: Politisk godkendelse af forslag til kommuneplantillæg, forslag til lokalplan og tilknyttet miljørapport
- 7) Anden offentlighedsfase med otte ugers offentlig høring af planforslagene og miljødokumenterne. Høringsperioden er planlagt til at vare fra 28. november 2022 til 23. januar 2023. Der planlægges afholdt borgermøde 12. december 2022
- 8) Politisk behandling af høringssvar og endelig vedtagelse af kommuneplantillæg og lokalplan med tilhørende sammenfattende redegørelse til miljørapport, samt tilladelse efter miljøvurderingsloven

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

Natur-, Miljø- og Planudvalget har stillet to supplerende spørgsmål til dette dagsordenspunkt i forbindelse med første behandling den 1. november 2022. Til besvarelse af det første spørgsmål, har bygherre fået udarbejdet en supplerende

undersøgelse. Undersøgelsens resultater er indarbejdet i miljøvurderingsrapporten. Administrationen har på baggrund af den supplerende undersøgelse, samt ud fra egen viden, besvaret de to spørgsmål herunder.

PFAS og andre problematiske stoffer

Natur-, Miljø- og Planudvalget har spurgt til, om den type solpaneler, som projektet anvender samt de tilhørende tekniske installationer, er fri for PFAS og andre problematiske stoffer. Der er yderligere spurgt til, om udkast til tilladelse efter miljøvurderingsloven bør indeholde krav i forhold til indhold af PFAS og andre stoffer.

Indhold af PFAS og andre problematiske stoffer

Det fremgår af miljøvurderingsrapporten og særligt miljøvurderingsrapportens nye bilag 5, at risikoen for udvaskning af PFAS og andre problematiske stoffer til grundvandet er minimal. Den reviderede miljøvurderingsrapport er vedlagt som bilag 8 til dette dagsordenspunkt.

Hverken zink, grafen, titaniumdioxid eller PFAS udgør en væsentlig risiko. Det fremgår af miljøvurderingsrapportens kapitel 11 Drikkevandsinteresser og grundvand, mere specifikt underkapitel 11.7 Miljøpåvirkning i driftsfasen (s. 98-99) samt i miljøvurderingsrapportens bilag 5 (s. 184-190), hvor hvert enkelt delelement i et solpanel er gennemgået både for indhold af PFAS og for eventuel brug af PFAS under fremstilling. Undersøgelsen finder det usandsynligt, at der indgår PFAS i solpanelerne.

Det fremgår samtidig, at da solpaneler er tekniske elementer, kan det ikke fuldstændig afvises, at der kan være brugt PFAS i forbindelse med enkelte trin i produktionen. Hvis der inde i solpanelerne forekommer små mængder af PFAS-stoffer, eller andre problematiske stoffer, vil de have meget svært ved at blive udvasket, da kun glasoverfladerne er i kontakt med omgivelserne. En teoretisk risiko for udvaskning kan kun ske, hvis solpanelerne beskadiges og ikke opsamles/udskiftes.

Overvejelse om vilkår i tilladelsen efter miljøvurderingsloven

Bygherre har sammen med revideret miljøvurderingsrapport indsendt et svarbrev til NMPUs to spørgsmål (bilag 9 til dette dagsordenspunkt). Bygherre stiller sig på baggrund af de supplerende undersøgelser positivt overfor vilkår, der vil sikre grundvandet mod PFAS og andre problematiske stoffer.

Den supplerende undersøgelse af solpaneler, rammer med fugemasse, kabler og elektronikbokse (bilag 5 til miljøvurderingsrapporten) koncentrerer sig om en helt bestemt type solpaneler fra firmaet Longi Green Energy Technology Co. Ltd. Administrationen finder det hensigtsmæssigt at sikre, at etableringen af solcelleparken foregår med netop denne type solpaneler og tilhørende teknik, da risiko for grundvandet i undersøgelsen er vist minimal. Samtidig udgør solcelletypen med produktblade hele grundlaget for vurderingen i miljøvurderingsrapporten.

Udkastet til tilladelse efter miljøvurderingsloven til selve projektet indeholder allerede i vilkår 15 krav til, at de solpaneler, der opstilles i solcelleparken, skal være anti-refleksbehandlet med kvarts. Administrationen har udvidet dette vilkår. Vilkåret fastlægger nu, at solcelleparken skal etableres med den undersøgte type solceller.

Udkastet til tilladelse efter miljøvurderingsloven indeholder også allerede i vilkår 13 og 14 krav vedrørende beskadigede elementer i solcelleparken og solpaneler, der tages ud af drift. Af vilkår 13 fremgår, at beskadigede elementer skal repareres og eventuelle løse dele eller spild fra beskadigelsen skal opsamles og bortskaffes. Administrationen har fundet det hensigtsmæssigt at præcisere formuleringen yderligere, så der ikke kun står ”repareres”, men også ”udskiftes”. Derudover fastholder administrationen de to vilkår.

Det er administrationens vurdering på baggrund af miljørapporten og den supplerende undersøgelse, at de stillede vilkår 13-15 med tilretninger er tilstrækkelige til at sikre grundvandet mod PFAS og andre problematiske stoffer.

Et revideret udkast til tilladelsen efter miljøvurderingsloven er vedlagt dette dagsordenspunkt som bilag 10. Administrationen gør opmærksom på, at udkast til tilladelse efter miljøvurderingsloven til selve projektet er vedlagt til orientering. Udkastet vil blive sendt med ud i en samlet høring sammen med forslag til kommuneplantillæg, forslag til lokalplan og miljøvurderingsrapport. Udkastet til tilladelse skal ifølge Kompetenceplan 2022-2025 ikke politisk behandles på dette trin i sagsbehandlingen.

Nitratindhold og forventet effekt på drikkevandskvaliteten

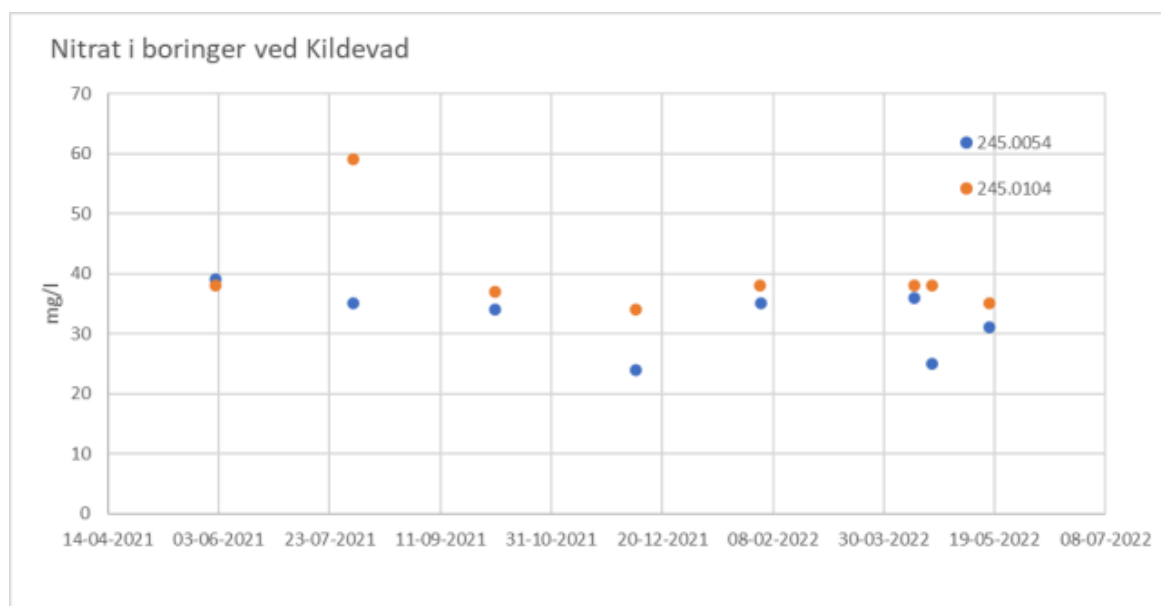
Natur-, Miljø- og Planudvalget har spurgt til, om projektet i sin nuværende form kan indfri kvalitetsmålet om 25 mg nitrat pr l i drikkevandet.

Med hjælp fra solcelleprojektet, vil Østerlars Vandværk kunne sikre et nitratindhold på 20-22 mg nitrat pr l vand i det leverede drikkevand. Dette opfylder kvalitetsmålet.

Nitrat anses for usundt i større mængder, og kommunen og Østerlars Vandværk har derfor aftalt et kvalitetsmål på 25 mg nitrat pr l. Dette gælder for det leverede vand fra vandværket, ikke for grundvandet.

Østerlars Vandværk råder over to kildepladser; Kildevad Kildeplads og Nybro Kildeplads. Det nitratholdige vand fra Kildevad blandes med nitratfrit vand fra kildepladsen ved Nybro. Indvindingsmulighederne ved Nybro er begrænsede, så der kan blandes med op til en fjerdedel rent vand set i gennemsnit over året.

Administrationen sørger for regelmæssige målinger af nitratindholdet ved Kildevad. Resultater for 2021 og 2022 ses nedenfor.

Som det ses, er der mindre sæsonbetonede udsving. Gennemsnittet for målinger i 2022 er 34,5 mg nitrat pr l med udsving fra 25 mg til 38 mg pr l.

Med anlæg af solcelleparken tages et stort område ud af landbrugsdrift inden for det grundvandsdannende område, og dette vil således ikke blive påvirket af nitratholdig gødning. Konsulentfirmaet WSP har i et notat (bilag 11 til dette dagsordenspunkt) vurderet, at en nedsættelse af nitratudvaskningen med 25 % kan forventes. Notatet er udarbejdet på vegne af bygherre, som en del af de indledende undersøgelser. Notatet indgår i miljøvurderingsrapportens referencer. Det vedlægges nu direkte til dagsordenspunktet.

Med et fald i nitratudvaskningen, vil der indstille sig en ny ligevægt, hvor et tilsvarende fald i koncentrationen af nitrat i grundvandet er forventelig. Denne vil så være omkring 26 mg pr l i gennemsnit med højeste udsving ca. 29 mg pr l.

Da der kan blandes med op til en fjerdedel rent vand, vil vandværket kunne levere vand med et indhold på i gennemsnit 20 mg nitrat pr l med udsving til 22 mg pr l.

Det opfylder kvalitetsmålet.

Tidligere erfaringer fra Kildevad tyder på, at ændringerne vil være tydelige inden to år og stabilisere sig inden for en femårig periode. Nitrat vil løbende blive målt fremover.

Ovenstående tal er afrundede, da det ikke er muligt at beregne med decimalers nøjagtighed. Beregningen vises dog nedenfor.

Nitratindhold	Gns.	Maks
Nu (2022)	34,5	38
Efter udtagning af jord	25,8	28,8
Efter opblanding	19,4	21,4

Da det er områder meget tæt på borerne, der tages ud af omdrift, kan effekten meget vel vise sig at være større.

Opsamling på spørgsmål fra Natur-, Miljø og Planudvalget

Bygherre har på baggrund af spørgsmål fra Natur-, Miljø- og Planudvalget gennemført supplerende undersøgelser og administrationen har besvaret spørgsmålene. Der er vedlagt fire nye bilag til dagsordenspunktet, heraf udgør bilag 8 en revidering af bilag 7 og bilag 10 udgør en revidering af bilag 6.

Med de supplerende informationer genfremsender administrationen forslag til kommuneplantillæg nr. 11 og forslag til lokalplan nr. 131 samt den tilhørende miljøvurderingsrapport til godkendelse, så det kan sendes i otte ugers høring.

Supplerende sagsfremstilling til ØKU 18.1.2023

Natur-, Miljø- og Planudvalget har anbefalet kommunalbestyrelsen at godkende forslag til kommuneplantillæg nr. 11 og forslag til lokalplan nr. 131 samt den tilhørende opdaterede miljøvurderingsrapport og sende materialet i otte ugers høring. Der er til anbefalingen tilføjet bemærkninger og forslag til ændringer og tilføjelser til dokumenter, som er en del af

høringsmaterialet samt bemærkninger om projektet i relation til Kommuneplan 2020's retningslinjer for placering af solcelleanlæg.

Kommunen er myndighed på miljø- og planområdet og efter kompetenceplanen vil en endelig version af § 25 miljøtilladelsen blive forelagt kommunalbestyrelsen til godkendelse efter 2. høringsfase, som er det kommunalbestyrelsen skal beslutte at iværksætte i denne del af processen.

Efter behandling af de indkomne høringssvar vil administrationen træffe afgørelse om indholdet i en endelige § 25 miljøtilladelse på baggrund af lovgivningen, uskrevne retsgrundsætninger og praksis på området. Tilsvarende vil forslag til kommuneplantillæg og forslag til lokalplan blive genbehandlet efter 2. høringsfase og lagt op til godkendelse i kommunalbestyrelsen.

Administrationen skal gøre opmærksom på at udkast til § 25 miljøtilladelse ikke skal godkendes særskilt, inden det sendes i høring. Det er alene de dokumenter, der er nævnt i indstillingen, der skal godkendes; forslag til kommuneplantillæg, forslag til lokalplan og den reviderede miljøvurderingsrapport.

Økonomi- og Klimaudvalget er i sin anbefaling og kommunalbestyrelsen er i sin beslutning ikke bundet af Natur-, Miljø- og Planudvalgets bemærkninger, men kan vælge at inddrage disse i den politiske debat, som i andre sager hvor fagudvalgene afgiver indstillinger til kommunalbestyrelsen.

Det er administrationen der skal sikre at en kommende § 25 miljøtilladelse er lovmedholdelig, herunder foretage den konkrete lovfortolkning, vurdering og skøn samt sikre ligebehandling og proportionalitet i tilladelsen, det vil i dette tilfælde sige, at der skal være et rimeligt forhold mellem påvirkningen af miljøet og eventuelt skærpede vilkår i miljøtilladelsen.

Bilag

KB, 23. sept. 2021: Beslutning om igangsætning af planlægning for solcelleanlæg ved Østerlars

ØEPU 19. marts 2021: Beslutning om indkaldelse af ideer og forslag

BRK's vurdering af mulighederne for at nedbringe indholdet af nitrat i grundvandet ved Kildevad Kildeplads

Forslag til lokalplan nr. 131

Forslag til kommuneplantillæg nr. 11

Udkast till §25 tilladelse

Miljøvurderingsrapport Solcellepark Kildevad inkl. bilag

REVIDERET Miljøvurderingsrapport Solcellepark Kildevad inkl. bilag (pba. NMPU spørgsmål 1 nov. 2022)

Svarbrev fra bygherre - NMPU spørgsmål 1 nov 2022

REVIDERET Udkast til § 25 tilladelse (pba NMPU spørgsmål 1 nov 2022)

Notat fra WSP vedrørende nitratudvaskning ved Kildevad Kildeplads

Punkt 8: Igangsætning af planlægning for boligbebyggelse på Vinkelstræde 1-7 i Allinge

22/13080

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget beslutter.

Resumé

Bygherre har anmodet om tilvejebringelse af planlægningen for et nyt plangrundlag for sin ejendom Vinkelstræde 1-7, da det ønskede boligprojekt ikke kan opføres indenfor gældende lokalplan.

Bygherre har fremsendt et boligprojekt for 7 helårsboliger opført som etagebyggeri i 2,5 etage, der grundet det skånende terræn ad Vinkelstræde, slutter i 1,5 etage med kælder.

Projektet kræver udarbejdelse af kommuneplantillæg og lokalplan, da gældende plangrundlag tillader en maksimal bebyggelsesprocent på 85 og bygningshøjde på maksimum 11 meter, hvor projektet har en bebyggelsesprocent på 150 og en bygningshøjde på ca. 12 meter.

Økonomi- og Klimaudvalget skal godkende, at lokalplanlægningen igangsættes for boligbebyggelse på Vinkelstræde 1-7.

Indstilling

Direktøren indstiller,

- A planlægning for en boligbebyggelse på ejendommen Vinkelstræde 1-7 i Allinge igangsættes med afsæt i pkt. A-C, jf. sagsfremstillingen.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-01-2023

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-01-2023

Indstillingen godkendt.

Bjarne Hartung Kirkegaard kan ikke medvirke.

Sagsfremstilling

Bygherre har anmodet om tilvejebringelse af et nyt plangrundlag for sin ejendom Vinkelstræde 1-7. Bygherren har fremsendt et projekt, der omfatter syv helårsboliger opført som etagebyggeri i op til 2,5 etage. En realisering af projektet forudsætter, at den eksisterende bebyggelse nedrives.

Den gældende lokalplan tillader ikke nedrivning af de ældre huse i Allinge. Endvidere overstiger bygherres fremsendte projekt gældende plangrundlags tilladte bebyggelsesprocent og bygningshøjde.

Eksisterende forhold:

Ejendommen Vinkelstræde 1-7 (matr.nr. 73 Allinge Bygrunde) ligger på hjørnet af Vinkelstræde og Havnegade i Allinge. Grunden er 363 m² og den eksisterende bebyggelsesprocent for ejendommen er 108. Ejendommens bygninger er i 1,5 etage og rummer fem boliger og et erhvervsareal.

Ejendommen Vinkelstræde 1-7, er markeret på ovenstående luftfoto.

Gældende planmæssige forhold:

Vinkelstræde 1-7 er beliggende i Allinges centerområde, som i gældende kommuneplan og lokalplan er udlagt til centerformål, offentlig og privat service samt helårsbeboelse med en maksimal bebyggelsesprocent på 85 og en maksimal bygningshøjde på 11 meter.

Efter kommunens retningslinjer for anlæg af parkeringsarealer vil der ved nybyggeri på den pågældende ejendom skulle anlægges min. 0,5 p-plads pr. bolig samt 1 cykelparkeringsplads pr. bolig.

Bebyggelsen på Vinkelstræde 1-7 er i Bornholms Kulturmiljøatlas registret med bevaringsværdi 4. Skalaen over bevaringsværdier går fra 1 til 9. Karaktererne 1-3 regnes for høj bevaringsværdi, 4-6 for middel bevaringsværdi og 7-9 for lav bevaringsværdi.

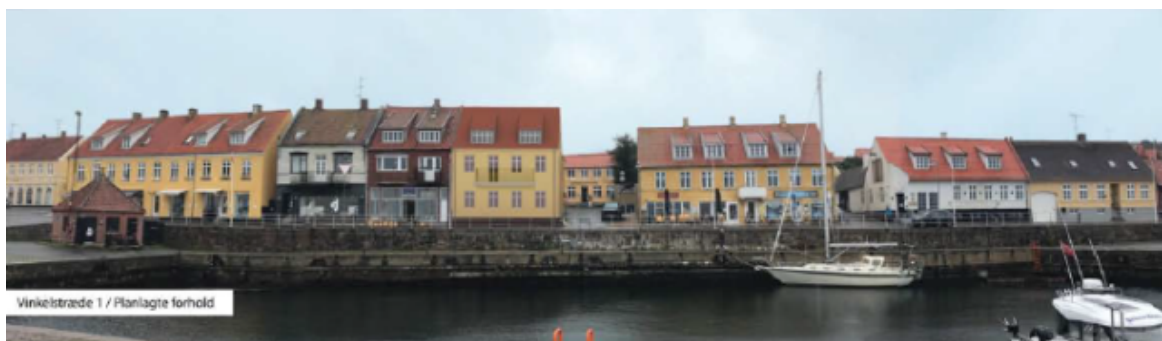
Nyt boligprojekt

Bygherre ønsker ikke at bevare den nuværende bebyggelse. Bygherre har fået foretaget en vurdering af bebyggelsen som viser, at bebyggelsen er i for dårlig stand til at blive renoveret på en energi- og fugtteknisk forsvarlig måde inden for en rimelig økonomisk ramme.

Bygherren ønsker at bygge syv nye helårsboliger opført som etagebyggeri i op til 2,5 etager. På grund af det skrånende terræn op ad Vinkelstræde, vil bebyggelseshøjden på denne del af grunden dog blive mindre, og etageantallet vil her kun blive 1,5 samt kælder.

Bygningens hovedfacade, tagryg og taghældning skal følge bebyggelsen på naboejendommen Havnegade nr. 5, hvilket betyder, at bygningshøjden ud mod Havnegade vil overstige den i øjeblikket gældende maksimalt tilladte højde på 11 meter.

Den foreslåede ny bebyggelse søger at tilpasse sig den omkringliggende byggestil.

Ovenstående visualisering viser projektforslagets facade i sammenhæng med de øvrige facader langs Havnegade.

Lejlighedsstørrelser for de 7 boliger er opgjort i brutto m², fordelt på etager: stueplan én lejlighed på 45 m² og to på hver 57 m²; 1. sal én lejlighed på 195 m² med privat altan mod Havnegade, én lejlighed på 78 m² med privat fransk altan, én lejlighed på 61 m² og én lejlighed på 53 m² med privat fransk altan. Alle fire lejligheder på 1. sal er i to plan med indvendig trappe i lejligheden.

Skyggediagrammer af projektet viser, at skyggegener på naboers facader og haver er af et omfang, der må forventes i centrum af Allinge. Placering af den ny boligbebyggelses opholdsareal opnår sol midt på dagen, mens i morgen-, eftermiddags og aftentimerne henligger i skygge.

Illustrationen ovenfor viser disponeringen af de ubebyggede arealer samt stueetagen. Der er disponeret for fire p-pladser, affaldscontainere samt et areal på ca. 45 m² til ophold inklusiv cykelparkering (til fem cykler). Stueetagen viser tre af de i alt syv lejligheder samt kælderen, der ligger i knækket af Vinkelstræde.

Det er administrationens vurdering, at projektet tilpasser sig de omkringliggende bygninger i forhold til højder og arkitektur men, at de ca. 45 m² fælles udendørs opholdsareal for syv helårsboliger er et lille areal, og at der derfor er behov for at sikre, arealet indrettes til dets så det indbyder til ophold.

Udarbejdelse af nyt plangrundlag

Der skal udarbejdes et nyt plangrundlag for at muliggøre projektet. Lokalplanen udformes som en projektlokalplan.

For at sikre, at den nye lokalplan ikke strider mod kommuneplanen, skal der udarbejdes et kommuneplantillæg.

Kommuneplantillægget skal give mulighed for at hæve den maksimalt tilladte bebyggelsesprocent fra 85 til 150 og øge den maksimale højde fra 11 m til ca. 12 m, den præcise højde fastsættes ved planarbejdet. Ændringerne vurderes at være omfattet af planlovens begreb "mindre ændringer i en kommuneplans rammedel", da der er tale om et mindre område indenfor den nuværende kommuneplanramme, og da det omhandler et etagebyggeri, som opføres i forlængelse af et tilsvarende etagebyggeri ud mod Havnegade og overfor Grønbechs Hotel, samt at anvendelsesbestemmelsen ikke ændres.

Igangsætning af kommuneplantillæg for mindre ændringer er uddelegeret til administrationen, der vil igangsætte dets udarbejdelse, hvis økonomi- og klimaudvalget godkender igangsætning af ny lokalplan for ejendommen.

Tidlig screening for miljøforhold

Forslagene til kommuneplantillæg og lokalplan skal behandles i henhold til miljøvurderingsloven. Administrationen har fortaget en tidlig screening af indsendte ansøgning. Den tidlige screening viser, at projektet ligger indenfor et historisk bymiljø samt i et område med risiko for oversvømmelse ved 10 års og 20 års nedbørshændelser. Projektet forventes dog ikke at blive omfattet af krav om miljøvurdering, med mindre det under udarbejdelsen viser sig, at et eller flere emner bør undersøges nærmere.

Planlægningens formål og fokuspunkter

Administrationen foreslår, at der i planlægningen lægges vægt på, at

- A. Nyt etagebyggeri indpasser sig i husrækken ud mod Havnegade og gaderummet i Vinkelsstræde,
- B. Arkitektur og materialer tilpasses området, så projektet højner den samlede oplevelse af det bevaringsværdige bymiljø, og
- C. Sikre velindrettet grønt opholdsareal til 7 lejligheder for helårsboliger.

Administrationen vurderer, at byherres projekt overordnet ligger inden for de ovenstående punkter, og at der umiddelbart ikke vil være nogen miljøkonflikter i forhold til den allerede gennemførte tidlige screening. Administrationen kan derfor anbefale, at planlægningen for ejendommen igangsættes ud fra forslaget, der foreligger som bilag til dette dagsordenspunkt.

Proces

Hvis Kommunalbestyrelsen igangsætter planlægningen, foreslår administrationen følgende proces:

- o Forslag til kommuneplantillæg og lokalplan (herefter omtalt planforslag) udarbejdes.
- o Planforslag behandles i henhold til miljøvurderingsloven, og der foretages en vurdering af, hvorvidt planen skal miljøvurderes.
- o Planforslagene forelægges Økonomi- og Klimaudvalget via Natur-, Miljø- og Planudvalget til godkendelse.
- o Planforslagene sendes i offentlig høring i minimum fire uger og offentliggørelse af screeningsafgørelse om miljøvurdering med klagefrist på 4 uger.
- o Økonomi- og Klimaudvalget via Natur-, Miljø- og Planudvalget, behandler indkomne høringssvar og vedtager planerne endeligt, eventuelt med justeringer.
- o Offentliggørelse af lokalplan og kommuneplantillæg.
- o Fire ugers klagefrist.

Prioritering

Kommunalbestyrelsen har besluttet, at boligbyggeri har høj prioritet. Derfor anbefaler administrationen, at planarbejdet igangsættes med henblik på endelig vedtagelse i medio 2024.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Anmodning om igangsætning af lokalplanlægning (23 11 2022)

Bilag 1 - Tilstandsvurdering - Vinkelstræde 1 (23 11 2022)

Bilag 2 - Visualisering før og efter - set fra havet (23 11 2022)

Bilag 3 - Visualisering før og efter - skråfoto (23 11 2022)

Bilag 4 - Visualisering af nye facader (23 11 2022)

Bilag 5 - Situationsplan (23 11 2022)

Bilag 6 - Planskitser (23 11 2022)

Bilag 7 - Facader (23 11 2022)

Bilag 8 - Skyggediagram (23 11 2022)

Bilag 9 - Parkerings- og opholdsarealer (23 11 2022)

Punkt 9: Igangsætning af planlægning for klimatilpasning

21/11710

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Bornholms Regionskommune har i samarbejde med COWI udarbejdet en ny klimatilpasningsplan. Planen danner et grundlag for fremtidig planlægning og projekter i kommunen, og giver både kommunalbestyrelsen, grundejere og udviklere med projektideer et oplyst grundlag omkring de risici, der er forbundet med de klimaændringer, Bornholm står overfor.

Klimatilpasningsplanen skal indarbejdes i kommuneplanen med et kommuneplantillæg. Med kommuneplantillægget skal kommunalbestyrelsen sikre, at fremtidig planlægning og administration tager højde for de mange udfordringer, som klimaet byder på nu og i fremtiden. Kommunalbestyrelsen skal godkende, at planlægningen igangsættes.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- a) klimatilpasningsplanens målsætning godkendes og
- b) planlægning for klimatilpasning igangsættes med afsæt i punkt A-E jævnfør sagsfremstillingen

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-01-2023

Indstilling anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-01-2023

Indstillingen anbefales.

Sagsfremstilling

Baggrund

I 2013 fik Bornholms Regionskommune sin første klimatilpasningsplan. Siden da er der kommet ny viden og nye krav til planlægningen for klimatilpasning. Derfor besluttede kommunalbestyrelsen den 29. april 2021 at få udarbejdet en opdateret klimatilpasningsplan.

Nu foreligger den nye klimatilpasningsplan, som er udarbejdet med COWI som rådgiver. Planen bygger på et opdateret datagrundlag og med en klimafremskrivning til år 2100. Administrationen har samarbejdet med Bornholms Energi og Forsyning om at kvalificere planen. Klimatilpasning har snitflader til spildevandsplanen og beredskabsplanen og indgår desuden i klimahandleplanen under DK2020.

Klimatilpasningsplanen

Ekstrem nedbør, havvandsstigninger, stormflod, grundvandsstigninger og tørke bliver i fremtiden til større og hyppigere udfordringer for byggeri, havneanlæg og spildevandsanlæg. I klimatilpasningsplanen er disse udfordringer kortlagt både i år 2050 og i år 2100. Oversvømmelses- og erosionsfarene er sammenholdt med de værdier, som veje og bygninger udgør, for at identificere de steder, hvor vi kan forudse de største risici for skader. Det har resulteret i 14 risikoområder, som alle kræver en nærmere analyse og proces for at tage stilling til, hvad der skal ske.

Klimatilpasning er ikke kommunens ansvar alene. Hver enkelt grundejer har ansvar for at sikre sin ejendom mod skader som følge af klimaforandringer. Det er et fælles ansvar, og en fælles økonomisk byrde, at klimatilpasse Bornholm. Dette er et vigtigt budskab i klimatilpasningsplanen.

I klimatilpasningsplanen er der foreslået 10 organisatoriske tiltag og 34 fysiske tiltag. De organisatoriske tiltag handler blandt andet om at udbrede kendskabet til risici både internt i administrationen men også til borgere og virksomheder. De fysiske tiltag handler om, hvad der er de konkrete næste skridt i de enkelte risikoområder, fx et projekt som åbner et rørlagt vandløb eller en mere detaljeret analyse for at kvalificere beslutningen om et områdes fremtid. Disse tiltag bæres videre i klimahandleplanen i regi af DK2020.

Klimatilpasningsplanens målsætning

Bornholm skal være klimarobust i år 2050. Med klimarobust menes, at Bornholm er fuldt bevidst om sine klimarelaterede udfordringer og har en opdateret plan, som grundlag for løbende at tilpasse sig forandringerne suppleret med et beredskab, der er klar til at agere, når kritiske situationer opstår. For at nå i mål er det vigtigt, at klimatilpasningen tænkes ind i kommunens planlægning og drevet i sammenhæng med anden udvikling og behov for tiltag, så klimatilpasningen sker med rettidig omhu – og inden de ekstreme hændelser indtræffer med store skader til følge.

Høringssvar

Der blev indkaldt idéer og forslag i perioden 26. juli - 23. august 2021. Der indkom to høringssvar. Høringssvarene kan læses i deres fulde længde i bilag 2.

Høringssvarene er fra Bornholms Surf Club og Eskil Nielsen.

Administrationen finder begge høringssvar relevante som gode eksempler på, hvordan klimatilpasning kan tænkes sammen med andre problemstillinger og dermed give merværdi. Denne tænkning er vigtig i alle projekter, uanset om de udspringer af klimatilpasning eller andre problemstillinger. I arbejdet med klimahandleplanen under DK2020 er det et fokuspunkt, at projekter og tiltag betragtes som en mulighed for at skabe merværdi, og høringssvarene vil blive taget med som input hertil.

Planlægningens mål og indhold

Kommunalbestyrelsen skal med kommuneplantillægget sikre, at al fremtidig planlægning og sagsbehandling tager højde for risici for oversvømmelse og erosion. Kommende bygge- og anlægsprojekter skal dels placeres på steder med lille risiko for negative klimaeffekter, og dels planlægges på en måde, så fremtidig byudvikling tager højde for klimaforandringerne. Administrationen foreslår, at der også indarbejdes mål fra klimahandleplanen DK2020 vedrørende reduktion af CO₂-udledning. På den måde sætter Kommunalbestyrelsen retning for Bornholms Regionskommunes samlede arbejde med klimaforandringer.

Kommuneplantillægget skal indeholde:

A Udpegning på kort af arealer, som er i fare for at blive oversvømmet eller eroderet

B Redegørelseskort for de forskellige kilder til oversvømmelse

C Retningslinjer og rammer for afværgeforanstaltninger

D Mål for klimatilpasning fra DK2020-planen

E Mål for CO₂-reduktion fra DK2020-planen

Proces

- Forslag til kommuneplantillæg udarbejdes og miljøvurderes
- Planforslaget fremlægges til kommunalbestyrelsens godkendelse
- Planforslaget og miljøvurderingen sendes i otte ugers offentlig høring
- Kommunalbestyrelsen vedtager kommuneplantillægget og udkast til sammenfattende redegørelse endeligt

Sideløbende med planprocessen vil administrationen gøre kortlægningerne tilgængelige for borgere og virksomheder samt udarbejde en kommunikationsplan for at oplyse om, hvad man skal og kan gøre for at sikre sin egen ejendom.

Prioritering

Kommuneplantillægget for klimatilpasning falder ikke ind under de prioriterede planopgaver. Det er dog vigtigt at få udbredt viden i organisationen og i samfundet om klimaforandringerne. Opgaven prioriteres derfor så højt som muligt efter de samfundskritiske plansager.

Økonomiske konsekvenser

Klimatilpasningsplanen igangsætter ikke tiltag eller indsatser, men udpeger dem som løsningsmodeller til fremtidige planer eller projekter. Klimatilpasningsplanen har derfor ikke nogen direkte udgifter til anlæg eller drift. Administrationen skal bruge tid på at indarbejde klimatilpasningsplanen i kommuneplanen, herunder at give offentligheden adgang til kommunens datagrundlag, så alle kan udføre byggeri og anlæg samt drift på et oplyst grundlag og således undgå nogen af de udgifter, klimaændringerne vil give Bornholm i fremtiden.

Bilag

Høringssvar til indkaldelse af idéer og forslag

Punkt 10: Indkaldelse af idéer og forslag, boliger på DGI Stadion

22/29351

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget beslutter

Resumé

I forbindelse med budgettet for 2022 besluttede kommunalbestyrelsen at sælge DGI-stadion til boligudvikling. Administrationen ønsker udvalgets stillingtagen til, hvordan der skal arbejdes videre med beslutningen om at sælge DGI-stadion til boligbyggeri. Udvalget kan som første skridt træffe afgørelse om at indkalde idéer og forslag med henblik på at ændre arealets fremtidige anvendelsesmulighed fra rekreative formål til boligformål.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- der indkaldes ideer og forslag fra offentligheden med henblik på, at DGI-stadion og de omliggende arealer i kommuneplanen ændres fra at være udlagt til fritidsformål til i stedet at blive udlagt til helårsboligformål
- høringsperioden fastsættes til fire uger

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-01-2023

Indstilling anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-01-2023

Indstillingen godkendt.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede i forbindelse med budget for 2022 at DGI-stadion skal sælges til boligformål.

ØEPU-A2	Ekstraordinær indtægt på bygningssalg og arealer	-8.000			
ØEPU-A3	Salg af DGI stadion i Rønne til boliger	0			
ØEPU-A4	Bvens Hus / Torv på tværs - forskvning 2 år	-5.000	-5.000	5.000	5.000

Administrationen har på denne baggrund haft dialog med BOFA, da arealet ligger tæt på BOFAs største affaldshåndteringsplads. BOFA oplyser i den forbindelse, at der af og til sker en røgdudvikling i deres komposteringsanlæg, og at det også medfører støj og lugtgener. BOFA ønsker derfor en afstand på 500 meter til nye boliger, så der ikke opstår en konflikt mellem nye boliger og BOFAs aktiviteter.

BOFA anslår, at det vil koste 20 mio. kr. at flytte komposteringsanlægget til en anden lokalitet. En udgift som skal betales af borgerne, hvilket umiddelbart udelukker muligheden. En afstand på 500 meter reducerer dog størrelsen af det areal ved DGI-stadion, som vil kunne anvendes til boliger.

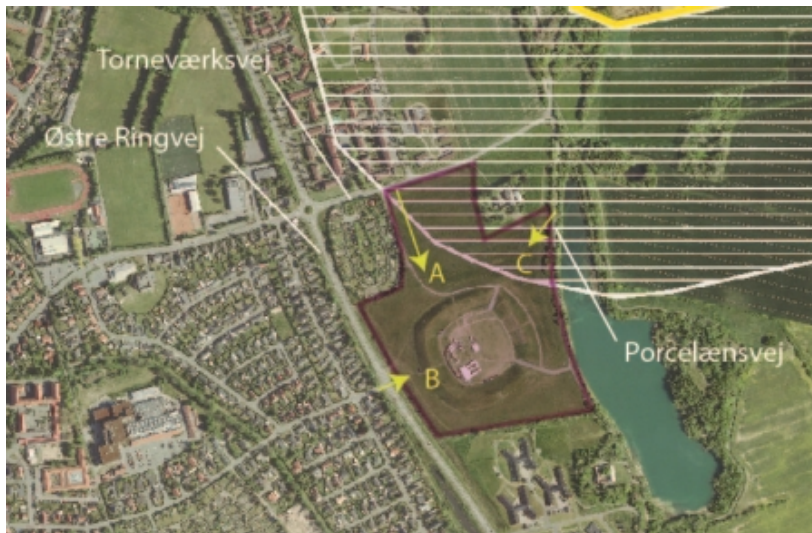
Illustration af arealet med DGI-stadion, BOFA og en 500 meter miljøkonsekvenszone omkring BOFA.

Det samlede areal, der er markeret med lilla farve på illustrationen ovenfor, er i kommuneplanen udlagt til sports- og idrætsanlæg som en del af den grønne ring. Rønnes grønne ring består af en række forskelligartede rekreative arealer til lokalt brug for indbyggerne i de forskellige bykvarterer, som ringen ligger op ad. Administrationen gør opmærksom på, at efterhånden som man bebygger uden for kanten af byen, så får de øvrige indbyggere længere til grønne arealer, med mindre der skabes grønne rekreative korridorer.

Før der vil kunne lokalplanlægges for boliger på arealet, skal rammen i kommuneplanen ændres til helårsboligformål for den del af det markerede areal, der ligger uden for miljøkonsekvenszonen omkring BOFA. Endvidere vil den maksimale bebyggelsesprocent og den maksimale bygningshøjde også skulle fastsættes i kommuneplanen.

I kommuneplanen er miljøkonsekvenszonen omkring BOFAs areal i dag udlagt i 300 meters afstand. BOFA ønsker den udvidet til 500 meter. Administrationen anbefaler at gennemføre denne ændring for at tilgodese og sikre BOFAs fortsatte drift.

Før der kan træffes beslutning om udarbejdelse af et forslag til ændring af kommuneplanen, skal kommunalbestyrelsen indkalde idéer og forslag fra offentligheden.

Vejadgang, alternative muligheder

Vejadgang

Administrationen anbefaler, at et boligområde ved DGI-stadion får vejadgang fra Torneværksvej (A). Det vil dog medføre en forholdsvis lang adgangsvej, hvilket vil påvirke projektets samlede anlægsudgifter. En alternativ løsning (B) i form af en adgangsvej fra Ringvejen vil belaste trafikens flow og antageligt kræve opbygning af et nyt T-kryds, da vejens nuværende udformning er bygget til gennemkørende trafik. Endelig vil en adgangsvej via Porcelænsvej (C) kraftigt forringe denne vejs rekreative funktion som stiforbindelse i tilknytning til den grønne ring.

På de dele af arealet mellem Torneværksvej og DGI-stadion, som ligger nærmere end 500 meter fra BOFA vil der kunne indtænkes andre funktioner end boliger. Det vil skulle være funktioner, som er mindre følsomme i forhold til BOFAs aktiviteter. Det kunne fx være kolonihaver, p-pladser, regnvandsbassiner, midlertidige aktiviteter eller lignende.

Salg af arealet

Det samlede areal (dvs. både selve stadion og de omliggende arealer, hvoraf visse dele ikke kan anvendes til boligformål på grund af nærheden til BOFA) vil i princippet kunne sættes samlet til salg.

Hvis kommunalbestyrelsen ønsker at få udskiftet stadionanlægget med et boligområde, kan det overlades til køber at fjerne eller omdanne stadionanlæggets jordvolde. Men dette vil skulle afdækkes nærmere i en salgssag.

Nuværende brug af DGI stadionområdet

Efter at Rønne Havn har overtaget det opfyldte område tæt på Kanondalen til udvidelse af havnens oplagsarealer, er pladskrævende aktiviteter herfra blevet flyttet til DGI-stadion. Det drejer sig om cirkus, sankthansbål og salg af fyrværkeri.

Sankthansbålet foregår på området mellem stadion og Torneværksvej.

Der spilles amerikansk fodbold på stadion på ugentlig plan.

Der holdes koncerter og festivaler. Dette sker årligt eller flere gange årligt.

Der afholdes derudover andre store arrangementer. Dette sker ikke fast hvert år, men bilshow, hundestilling og DGI's sommeropvisning er eksempler på begivenheder, som har fundet sted i årenes løb.

Det første CoVid-testcenter var på stadion.

Når der er sne, så bruges skråningerne som kælkebakker.

Listen er ikke udtømmende, men det er eksempler på aktiviteter, som vi ved har fundet sted.

Aktiviteterne viser overordnet, at DGI-stadion med omgivelserne hen mod Torneværksvej giver mulighed for at afholde meget pladskrævende arrangementer. I modsætning til Rønne Stadion Nord så er der ikke fodbold på DGI, og dermed bliver området ikke så slidt. Der er heller ikke så meget brug af stadion, således at der næsten altid er plads i kalenderen, når der kommer henvendelser omkring store arrangementer. Det er med andre ord et sted, som giver fleksibilitet og muligheder, som ikke findes andre steder i Rønne.

Formålet med at indkalde idéer og forslag fra offentligheden er at få mere viden om brugen af arealet i dag samt at afdække mulige alternative placeringer for disse aktiviteter.

Høringsperiode

Før kommunalbestyrelsen kan igangsætte en ændring af kommuneplanen, skal der indkaldes idéer og forslag fra offentligheden. Kommunalbestyrelsen fastsætter selv høringsperiodens længde, dog minimum 14 dage. Administrationen foreslår en høringsperiode på 4 uger, idet mange af byens borgere og foreninger kan have interesse i arealets fremtidige anvendelse.

Proces

Efter høringsperiodens udløb skal Kommunalbestyrelsen tage stilling til igangsætning af planlægningen på baggrund af høringssvarene. Hvis der ikke indkommer høringssvar, antager administrationen, at planlægningen kan igangsættes uden yderligere godkendelse.

Herefter fremlægges forslag til kommuneplantillæg, mens et evt. salg og projekt afventes ift. igangsætning af lokalplanarbejdet.

Kommunalbestyrelsen kan vedtage kommuneplantillægget endeligt efter otte ugers offentlig høring.

Jævnfør kompetenceplanen er en beslutning om indkaldelse af idéer og forslag delegeret til Økonomi- og Klimaudvalget med indstilling fra Natur-, Miljø- og Planudvalget.

Økonomiske konsekvenser

-

Punkt 11: Indkaldelse af ideer og forslag, udvidelse af Biogasanlæg

22/22013

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget beslutter

Resumé

Virksomheden Bigadan ønsker at udvide biogasanlægget ”Bornholms Bioenergi” på Rønnevej 1 vest for Aakirkeby. En eventuel udvidelse kræver lokalplan og en ændring af kommuneplanen.

Med udvidelsen vil Bigadan kunne producere op til 600.000 tons afgasset biogas, og levere 230.000 MWh pr. år. Denne energi kan anvendes til flere formål, såsom el- og fjernvarmeproduktion, erstatte fossil propangas, brændstof til tung transport m.m. Bigadan anslår ydermere, at udvidelsen vil genere 15 nye fuldtidsstillinger.

Første skridt frem mod igangsætning af et kommuneplantillæg og en lokalplan vil være, at Bornholms Regionskommune indkalder ideer og forslag. Denne proces har til hensigt at give offentligheden mulighed for tidligt at give synspunkter til kende, før kommunalbestyrelsen kan beslutte om en planlægning skal igangsættes.

Den tidlige screening har vist, at der højst sandsynligt er kulturhistoriske værdier i området. Dette undersøges i denne fase, hvor der også arrangeres et borgermøde.

Økonomi- og Klimaudvalget skal beslutte, at indkalde idéer og forslag forud for en beslutning om at igangsætte planarbejdet.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- Udvalget indkalder ideer og forslag fra offentligheden i en periode på fire uger.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-01-2023

Udvalget anbefaler, at høringsfristen skal være på otte uger, og idet følgende skal fremgå klart af høringsmaterialet: I hvilken grad der er tale om et varmeproduktionsprojekt, som vil skulle vurderes i henhold til varmeforsyningsloven.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-01-2023

Natur-, Miljø- og Planudvalgets indstilling godkendt.

Jacob Trøst, Linda Kofoed Persson og Bjarne Hartung Kirkegaard kan ikke medvirke, idet de ønsker at følge direktørens indstilling.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune har modtaget en anmodning fra virksomheden Bigadan om en udvidelse af deres biogasanlæg på Rønnevej 48 ved Aakirkeby. Den foreslåede udvidelse af anlægget er mod øst for deres eksisterende anlæg, og er stort set en fordobling i størrelse med nye bygninger og tanke.

Projektet

Visionen for Biogas Bornholm er blandt andet at understøtte Regeringens plan "Danmark kan mere 2" med at forøge biogasproduktionen og dermed skabe fundamentet for en markant højere udnyttelse af den bornholmske biomasse til produktion af biogas og brændstoffer til den tunge transport.

Bornholms Bioenergi modtager i dag gulle og fiber fra lokale landmænd samt lokalt industriaffald herunder affald fra slagteriet Danish Crown. Biogassen benyttes til at producere strøm og fjernvarme i anlæggets gasmotorer. Anlæggets kapacitet er pt. ca. 130.000 tons biomasse pr. år.

Bornholms Bioenergi ønsker at udvide anlægget i 2 etaper mod øst. Se etapeinddeling på figur 2.

Den 1. etape muliggør behandling af 400.000 tons biomasse pr. år, og 2. etape vil være den fulde udvidelse til behandling af 600.000 tons biomasse pr. år. På Bornholm findes ca. 700.000 tons kvæg-og svinegulle jf. CHR21-data, oplyser Bigadan.

Bigadan anslår at udvidelsen vil generere op til 15 nye fuldtidsstillinger.

Produktet af udvidelsen er ca. 600.000 tons afgasset biomasse og 230.000 MWh pr. år. Den afgassede biomasse anvendes til gødning. Biogassen har flere forskellige mulige anvendelser såsom:

- El- og fjernvarmeproduktion herunder til fleksibel elproduktion til balancering af elnettet, når for eksempel vinden ikke blæser
- Erstatte propangas (fossil)

På sigt kan biogasanlægget også indgå i andre potentielle energiprojekter på Bornholm såsom:

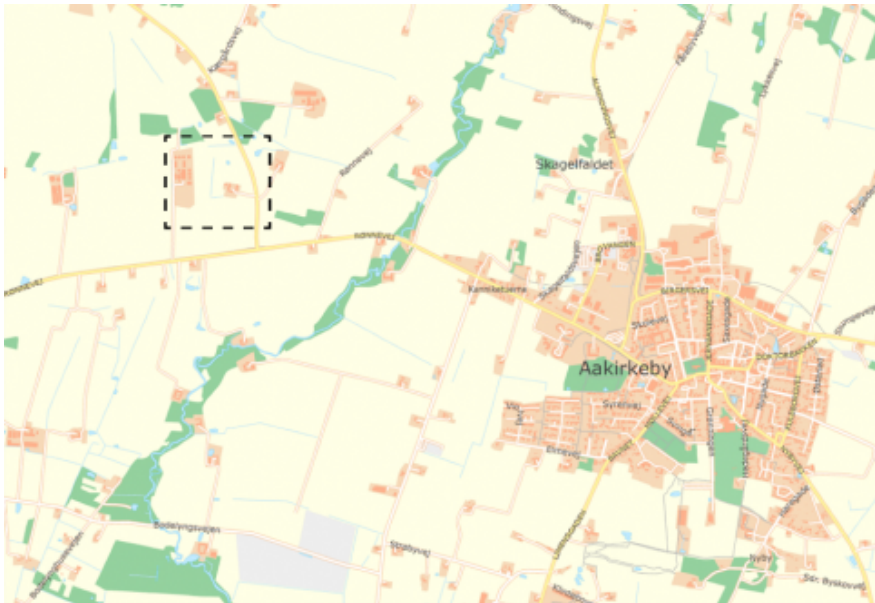
- Brændstof i tung transport, herunder lastbiler, busser, renovationskøretøjer mv.
- Brændstof til færger både til Christians Ø og evt. Molslinje og andre
- Metan kan indgå i bl.a. metanolproduktion
- CO₂ fra biogasproduktionen kan indfanges og indgå i P2X-teknologier til produktion af grønne brændstoffer (også kaldet "e-fuels")

Det bemærkes, at biogasproduktion er en del af Bornholms Energistrategi 2040. I strategien fremgår det, at grøn strøm fra blandt andet biogasanlæg skal forsøges udnyttet i samfundet samt at der i 2025 skal laves en undersøgelse af brugen af biomasse til bioforgasning.

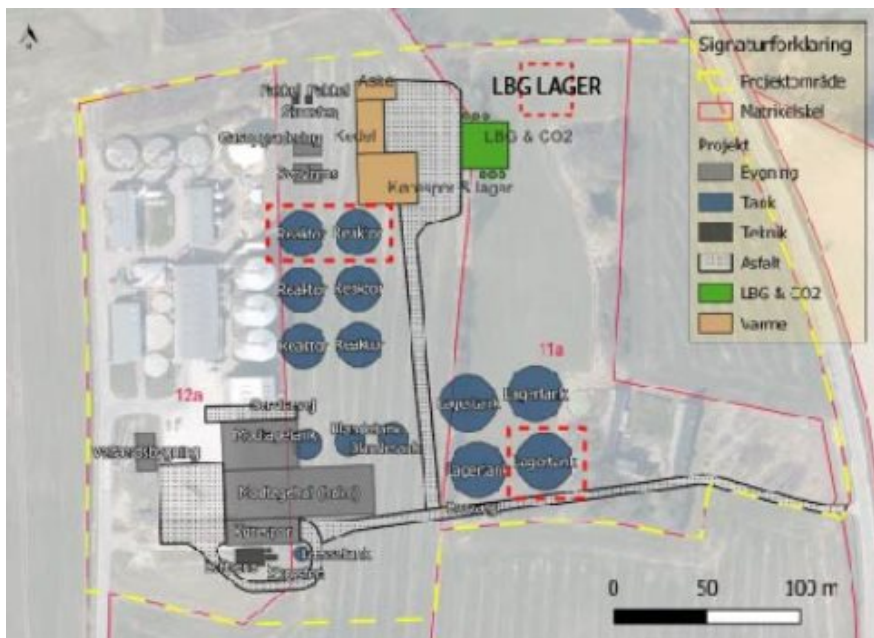
Bygværker

Med udvidelsen af Bornholms Bioenergi vil der forventeligt være behov for følgende større bygværker:

- 6 nye reaktortanke i 27 meters højde og 24 m i diameter
- 2 – 6 delvist nedgravede efterlagertanke med op til 5.000 m³ volumen og 4 meter over terræn
- Nye modtagehaller op til 18 meters højde til kip.

Figur 1 Området - Byen

Figur 2 Rød stiple = etape 2

Kommuneplanen samt tidlig screening

I kommuneplanen skal der udlægges et nyt rammeområde, som muliggør lokalplanlægningen for et teknisk anlæg.

Den tidlige screening har ikke påvist konflikter med emner indenfor natur, miljø, grundvand, infrastruktur eller bebyggelse. Det er dog kommenteret to ting:

- 1) at projektet bør indeholde et bredt levende hegn af hjemmehørende træer og buske, for at give projektet en bedre "tilknytning" til landskabet. Og
- 2) at der højst sandsynligt er større kulturhistoriske værdier i projektområdets sydøstlige del. Dette vil blive undersøgt yderligere i næste fase.

Både planforslagene og projektet vil kræve en miljøvurdering.

Indkaldelse af ideer og forslag har til hensigt at give offentligheden mulighed for tidligt at give synspunkter til kende, før kommunalbestyrelsen kan beslutte om en planlægning skal igangsættes.

Bornholms Regionskommune vil i denne tidlige fase også facilitere et borgermøde med Bigadan, hvor Bigadan inviteres til at fremlægge deres projekt.

Borgermødet og debatfasen skal handle om, hvad udvidelsen betyder i forhold til miljøet, naboerne, arbejdspladser, områdets natur og kulturhistorie, lugtgener, trafik, overskudsvarme, andre synergier m.m. Der planlægges for et borgermøde i februar 2023.

Høringssvar og bemærkninger skal efterfølgende danne grundlag for om kommunalbestyrelsen vil igangsætte en planlægning for projektet.

Den videre proces:

Efter ”Indkaldelse af Ideer og Forslag” ser processen således ud:

1. Kommunalbestyrelsen kan igangsætte en planlægning, både kommuneplantillæg og lokalplan på baggrund af høringssvar
2. Udarbejdelse af forslag til kommuneplantillæg og lokalplan med miljøvurdering
3. Kommunalbestyrelsen godkender planforslag og miljørapport
4. Offentlig høring af planforslag mm.
5. Endelig godkendelse af kommuneplantillæg samt lokalplan
6. Offentlig bekendtgørelse af kommuneplantillæg og lokalplan

Miljøvurdering af henholdsvis planforslag og projekt kan samordnes, hvis projektet er modent hertil.

Prioritering

Da udvidelsen af biogasanlægget er en vigtig del af den grønne omstilling af Bornholm herunder især landbrugserhvervet samt muliggørelsen af sektorkobling til tung transport mv., prioriteres denne plan på linje med kritisk infrastruktur. Såfremt at planen igangsættes forventes en planproces på 1 – 2 år.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Bilag

Bilag 2

Punkt 12: Salg af areal til boligformål i Toftelunden i Hasle

22/30380

Politisk sagsgang

Økonomi- og Planudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Området syd for det nuværende boligområde i Toftelunden i Hasle har gennem en årrække været udlagt til boligformål i den gældende lokalplan. Området er blevet interessant, idet der er mangel på byggegrunde i Hasle.

Der skal i denne sag tages stilling til, om området skal sættes til salg og i så fald under hvilke betingelser.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- matr.nr. 130, Strandmarken, Hasle Jorder, beliggende Siegårdsvej 18 og del af matr.nr. 131b, Hasle Jorder, beliggende Siegårdsvej 24 i Hasle sættes til salg, idet
- der afholdes offentligt udbud i mindst fire måneder uden mindstepris,
- arealet sælges på de vilkår, der er redegjort for i sagsfremstillingen, og
- købstilbuddene forelægges til politisk godkendelse.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-01-2023

Indstillingen anbefales.

Sagsfremstilling

Der er mangel på byggegrunde i Hasle, hvorfor det er blevet interessant at se på det boligområde, som gennem flere år har været udlagt til boligudviklingsområde i kommuneplanen. Arealet ligger i umiddelbar forlængelse af det nuværende boligområde i Hasle beliggende ved Toftelunden. Se figur 1.

Figur 1.

Grundarealet er på ca. 29.450 m², og er beliggende i byzone. Hertil der kommer et mindre areal på ca. 730 m², som er beliggende i landzone, hvilket anbefales at medfølge vederlagsfrit.

Landzonearealet kan ikke bebygges, og køber forpligtes til at opretholde landzonearealets nuværende adgang til "Siegårdsvej" som grussti.

Det samlede areal består af matr.nr. 130, Strandmarken, Hasle Jorder på 4.490 m² og de resterende kvadratmeter udstykes fra matr.nr. 131b, Strandmarken, Hasle Jorder, der pt. udgør i alt 74.630 m². Arealerne er beliggende henholdsvis Siegårdsvej 18 og Siegårdsvej 24 i Hasle.

Grundarealet er allerede lokalplanlagt, hvorfor der ikke skal udarbejdes ny lokalplan. Det er Lokalplan 01-07, Boligområde ved Siegård, Hasle, der er gældende for byzonearealet.

Udbudsbetingelser

Det anbefales, at grundarealet udbydes til det bedst mulige projekt, der medvirker til at realisere den kommunale boligpolitik og boligstrategi. Det anbefales derfor, at udbyde arealet uden mindstepris. Udkast til det samlede udbudsmateriale fremgår af bilag 1.

Købstilbuddene skal indeholde en beskrivelse af et samlet boligudviklingsprojekt for det udbudte areal, gældende for lokalplanens 4 delområder.

Det vurderes, at der i det udbudte område, vil være særligt potentiale for:

- Ældre- og familieegnedede boliger, hvor fx en del af boligerne indrettes med niveaufri adgange.
- Fællesskabsorienterede boliger.
- Lejeboliger samt
- Fællesskabende faciliteter som eksempelvis fælleshus.

Køber forpligter sig til at bebygge arealet inden 3 år fra overtagelsesdatoen. Såfremt grunden ikke er bebygget inden fristens udløb, har kommunen ret, men ikke pligt til at tilbagekøbe hele arealet, inkl. landzonearealet for salgsprisen og uden tillæg for de af køber afholdte udgifter. Det anbefales, at der er forbud mod videresalg i samme periode.

Køber skal bekoste byggemodning på egen grund og betaler tilslutnings- /byggemodningsbidrag til forsyningsselskaber vedrørende el, vand, varme og kloak i henhold til gældende regler og takster på byggetidspunktet.

Vejadgang, stier og grønne arealer

Den eksisterende stamvej ”Toftelunden” skal forlænges, anlægges og betales af køber inkl. det stykke fra hvor asfalten slutter i dag udenfor lokalplanens delområde 1-4, og frem til kommende skel for det udbudte areal.

Stamvejens fulde længde skal etableres som eksisterende stamvej ”Toftelunden” inkl. belysning, rabat, fortov / sti og træplantning på siden mod kommende bebyggelse.

Køber anlægger og betaler tillige selv for anlæg af private veje, stier mv. i det udbudte areals område, ligesom køber anlægger og betaler for overkørsler mellem interne veje og stamvejen efter nærmere krav fra vejmyndigheden.

I forlængelse af stamvejen skal køber, gennem det i købet medfølgende landzoneareal, opretholde nuværende adgang til ”Siegårdsvej”. Køber skal opretholde hjulsporets nuværende bredde på ca. 2,3 m samt anlægge og betale for transformering af hjulspor til grusbelagt sti.

Alle veje og stier indenfor lokalplanområdet skal i fremtiden driftes som private fællesveje. Det samme gælder stien gennem det i købet medfølgende landzoneareal.

Det samlede vejprojekt skal godkendes af kommunens vejmyndighed jf. Lov om private fællesveje.

Grundejerforening

Der skal oprettes en grundejerforening jf. krav og vilkår i lokalplanen.

Bedømmelse af tilbud

Bornholms Regionskommune vil i bedømmelsen lægge vægt på såvel den tilbudte pris som tilbudsgivernes oplæg til byggeri på arealet.

Kriterierne vil ikke blive vægtet, men vil blive vurderet som en helhed, hvorefter kommunalbestyrelsen kan vælge det for kommunen mest fordelagtige projekt.

Bornholms Regionskommune forbeholder sig ret til at vælge frit mellem de modtagne tilbud eller forkaste alle, jf. §6 i Indenrigsministeriets ”Bekendtgørelse nr. 396 af 13. marts 2021 om offentligt udbud ved salg af kommunens henholdsvis regionens faste ejendomme”.

Økonomiske konsekvenser

Et eventuelt salg af grundarealet vil efterfølgende blive forelagt til politisk behandling med henblik på bevillingsafgivelse, når købsaftalen er underskrevet.

Bevillingssagen vil også skulle omfatte kommunens udgifter til mæglervurderinger, udmatrikulering og afgrødeerstatning.

Nettoprovenuet ekskl. moms vil indgå i Økonomi- og Klimaudvalgets pulje til salg af jord og bygninger.

Bilag

Udbudsmateriale januar 2023

Punkt 13: Orientering om likviditetsoversigten pr. 31. december 2022

22/7438

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres.

Kommunalbestyrelsen orienteres.

Resumé

Økonomi- og Klimaudvalget samt kommunalbestyrelsen får hvert kvartal en likviditetsoversigt over udviklingen i kassebeholdningen. Dette sker i henhold til bestemmelserne i Indenrigs- og Sundhedsministeriets, "Budget og regnskabssystem for kommuner afsnit 7,3.

Som det fremgår af sagsfremstillingen er den faktiske beholdning pr. 31. december 2022 på 30,2 mio. kr., mens den gennemsnitlige beholdning over de seneste 365 dage er på 304,1 mio. kr.

Kommunens målsætning om, at den gennemsnitlige likviditet over 365 dage minimum skal være 75 mio. kr. er opfyldt.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller

- likviditetsopgørelsen til orientering.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-01-2023

Orientering givet.

Sagsfremstilling

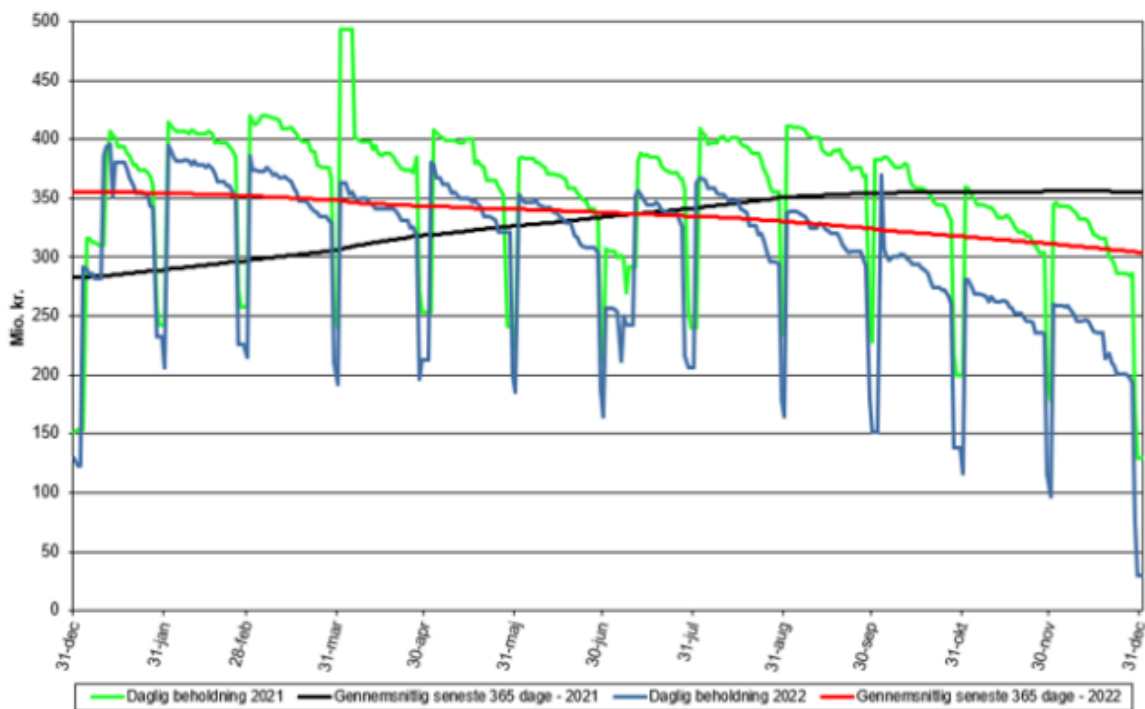
Likviditeten er opgjort pr. 31. december 2022, og der er vedlagt en oversigt (bilag 1), som viser den faktiske beholdning, den gennemsnitlige kassebeholdning over de seneste 365 dage og disponeringer. I bilaget fremgår ligeledes specifikationer af tillægsbevillinger med likviditetsvirkning.

Den seneste udvikling siden 30. september 2022

Den faktiske beholdning er 121,4 mio. kr. lavere sammenlignet med opgørelsen pr. 30. september 2022 og udgør pr. 31. december 30,2 mio. kr. Ændringen i kassebeholdningen fordeler sig jævnt over de seneste 3 måneder. Der er sædvanligvis et fald i likviditeten i sidste kvartal af året, da indtægterne fra ejendomsskat i juli måned anvendes i 2. halvår. Opgørelsen viser, at den faktiske beholdning ultimo 2022 er faldet med 98,9 mio. kr. i forhold til beholdningen ultimo 2021.

Nedenstående oversigt viser udviklingen i den daglige beholdning og den gennemsnitlige beholdning de seneste 365 dage i år og sidste år.

Graf 1 Udviklingen i den daglige beholdning og den gennemsnitlige beholdning de seneste 365 dage i år og sidste år

Den gennemsnitlige beholdning over de seneste 365 dage er på 304,1 mio. kr.

Gennemsnittet er faldet med 20,4 mio. kr. i forhold til sidste opgørelse pr. 30. september 2022. Kommunens målsætning om, at den gennemsnitlige likviditet over 365 dage minimum skal være 75 mio. kr. er opfyldt.

Den gennemsnitlige kassebeholdning har det sidste år været svagt faldende, hvilket skyldes at den faktiske beholdning ligger under beholdningen 2021. Det medfører, at gennemsnittet over 365 dage vil falde.

Investeringspapirerne indgår i beholdningen med værdien pr. 1. januar 2022, og reguleres ikke løbende hen over året. Det betyder, at beholdningen ikke påvirkes af det negative eller positive afkast, der kan være fra Danske Invest. Beholdningen reguleres regnskabsmæssigt ved årsskiftet, og vil indgå med en ny værdi fra 1. januar 2023, dvs. det fremgår af næste opfølgning.

Udviklingen i kassebeholdningen i 2022

Udviklingen i kassebeholdningen i 2022 bliver løbende påvirket af kassefinansierede tillægsbevillinger, mer-/mindreforbrug i året og anvendelse af overførsler fra tidligere år.

Med budget 2022 blev der vedtaget et kassetræk på 4,0 mio. kr. Dertil kommer tillægsbevillinger der samlet set giver et træk på 31,3 mio. kr. fra kassen i 2022, fordelt med 13,6 mio. kr. på drift og -0,6 mio. kr. på anlæg samt 18,2 mio. kr. på finansiering. Specifikationerne over tillægsbevillingerne kan ses i bilag 1.

Siden sidste opgørelse er der givet nye tillægsbevillinger til både drift og anlæg, der samlet forbedrer kassebeholdningen med 2,7 mio. kr. På driften er der med budgetopfølgningen pr. 30. september 2022 og til forberedelse af folketingsvalg givet tillægsbevillinger, der øger kassebeholdningen med 6,5 mio. kr. På anlæg er der givet 3,8 mio. kr. til hhv. udskiftning af vinduer på Ullasvej, istandsættelse af kælderdek ved Musikhuset og omlægning af vejareal ved Rønne (i alt 8,3 mio. kr.) samt salgsindtægter på delområde ved Rønne Syd (-4,5 mio. kr.). Disse tillægsbevillinger er fremhævet med "NY" i bilag 1.

Se bilag 1 for en nærmere gennemgang af likviditetsopgørelsen.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

12 Beholdninger pr. 31. december 2022

Punkt 14: Orientering om fremdrift i Erhvervsfyrtårn Bornholm, herunder projektet Nationalt Center for Grøn Energi

22/18929

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget orienteres

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres

Kommunalbestyrelsen orienteres

Resumé

Dette er en statusrapport omkring projektet Nationalt Center for Grøn Energi. Formålet med projektet er at skabe erhvervsfremme på Bornholm, med afsæt i at Bornholm bliver verdens første energiø. Projektet er finansieret af EU-REACT midler. Projektet er organiseret i et konsortium bestående af 14 partnere, hvor Bornholms Regionskommune er operatør. Nuværende projektfase løber fra ultimo 2021 frem til udgangen af juni 2023 og afslutningen forventes færdiggjort i september 2023. I nærværende sagsfremstilling behandles fortrinsvis Bornholms Regionskommunes opgaver i projektet, heriblandt:

- Stiftelse af fonden Baltic Energy Island
- Udvikling af Rønne Elværk til 'Det Levende hus'
- Besøgscenter i Rønne Elværk
- Kollegieboliger
- Varetagelse af operatørrollen
- Kommende ansøgningsrunde
- Varetagelse af myndighedskoordineringsopgaver
- Kommunikation omkring opførelse af Energiø Bornholm
- Etablering af 'udbuds-overblik' for anlægsopgaver i forbindelse med energiøens etablering (tidligere betegnet 'roadmap').

Indstilling

Direktøren indstiller sagen til orientering.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 10-01-2023

Orientering givet.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-01-2023

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Baggrund

Nuværende projektfase for 'Nationalt Center for Grøn Energi' løber over perioden fra november 2021 til juni 2023. Projektet er finansieret af EU-REACT midler, henholdsvis under Socialfonden og Regionalfonden, udloddet af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Projektet har status som Bornholms Erhvervsfyrtårn, der skal udvikle Bornholm som knudepunkt for udvikling, test og demonstration af grøn energi. De nedsatte erhvervsfyrtårne har stor national bevågenhed, og der er etableret et partnerskab med regeringen omkring Bornholms erhvervsfyrtårn, som skal skabe en ramme for strategisk og koordineret udvikling af erhvervsfyrtårnet på kort og længere sigt. (Partnerskabsaftale omkring Erhvervsfyrtårn Bornholm findes i bilag 1).

Bornholms Regionskommune deltager i arbejdet med at etablere og udvikle Nationalt Center for Grøn Energi, da der potentielt er store positive effekter forbundet med arbejdet for det bornholmske samfund. Konkret kan nævnes en række forventede effekter:

- Øget beskæftigelse på Bornholm
- Mulighed for bornholmske virksomheder til at byde ind på opgaver relateret til energiøen
- Etablering af virksomheder inden for grønne teknologierhverv på Bornholm
- Beskæftigelse og værditilvækst til bornholmske virksomheder gennem adgang til innovationsmiljøer samt på sigt større udbud af veluddannet arbejdskraft
- Værdiskabelse for bornholmske virksomheder gennem adgang til en overordnet datainfrastruktur samt partnerskaber, projekter, formidling og tiltrækning af vidensinstitutioner og private virksomheder, såvel lokale som nationale og internationale
- Synergieffekter og sektorkoblinger mellem energianlæg og erhverv, herunder store mængder spildvarme

Ansøgningen er udarbejdet på baggrund af Vækstteam Bornholms anbefalinger. Vækstteam anbefalingerne og tilsagn for projektet er behandlet på følgende udvalgsmøder:

- 9. december 2020: Status på Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalgets tilskudspulje, punkt 10
- 24. juni 2021: Orientering om Vækstteam Bornholms anbefalinger og videre proces, punkt 27.
- 6. oktober 2021: Procesplan for ansøgning til Vækstteammidler, punkt 6.
- 29. august 2022: Tilsagn om erhvervsfremmemidler til Nationalt Center for Grøn Energi, punkt 7.

Aktiviteter

Den samlede vision for National Center for Grøn Energi er ”Bornholm som knudepunkt for grøn energi, der i krydsfeltet mellem teknologi, innovation og erhvervsudvikling vil udbygge Danmarks grønne førerposition.”

Konkret er projektet bygget op af syv arbejdsplaner, som repræsenterer syv aktivitetsspor i nuværende projektperiode. Hver arbejdsplan har sin egen funktion i at understøtte det samlede projekt.

De syv arbejdsplaner, og de ansvarlige organisationer der har projektledelsen, er opført i tabel 1:

Arbejdsplan	Ansvarlig organisation
1. Nationalt Center for Grøn Energi	Bornholms Regionskommune
2. Energiø	Bornholms Regionskommune
3. Power-to-X	Rønne Havn A/S
4. Test-ø	Bornholms Energi og Forsyning A/S
5. Innovationshub	Business Center Bornholm
6. Residential College	Danmarks Tekniske Universitet (DTU)
7. Datahub	Danmarks Tekniske Universitet (DTU)

Tabel 1

Bornholms Regionskommunes primære opgaver

Konkret er Bornholms Regionskommune arbejdsplanleder på to arbejdsplaner. Henholdsvis arbejdsplan 1, der har med organiseringen af projektet at gøre, samt arbejdsplan 2, der baserer sig på Regionskommunens koordinerende funktion med øvrige myndigheder omkring selve etableringen af Energiø Bornholm.

Etablering af den erhvervsdrivende fond Baltic Energy Island

Bornholms Regionskommunes rolle i Nationalt Center for Grøn Energi er blandt andet at understøtte etableringen og være katalysator for at Bornholm er klar til at gribe mulighederne ved Energiø Bornholm. Konkret har Bornholms Regionskommune løftet operatørrollen i denne første fase, samt drevet processen frem mod etablering af en blivende konstruktion, der kan føre det samlede initiativ videre efter endt projektfase. Der pågår en proces i samarbejde mellem de partnere, der oprindeligt indgav interesseerklæringer i forhold til at stifte denne fælles platform: Ørsted, Siemens Gamesa, Rønne Havn, Bornholms Energi & Forsyning, Bornholms Regionskommune, DTU, Offshore Center Bornholm og Energinet.

Efter juridisk rådgivning har parterne konkluderet, at den mest hensigtsmæssige konstruktion er en erhvervsdrivende non-profit fond, hvor der kan indgå ’gavegivere’ og bestyrelses-parter. Stiftende part forventes at blive Ørsted. Bornholms Regionskommune vil ikke kunne indgå som stiftende part eller væsentlig gavegiver, da det vil medføre, at kommunalfuldmagten vil begrænse fondens virke fremadrettet. Efter stiftelse vil fondens formål forfølges af en bestyrelse, hvori Bornholms Regionskommune får sæde.

På ansøgningstidspunktet var det forventet at den konstruktion, der skulle etableres til videreførelse af initiativet, ville få navnet ”Nationalt Center for Grøn Energi”. Efter anmodning fra Erhvervsministeriet om at finde et andet navn til videreførelse af initiativet, valgte de stiftende partnere det nye navn ’Baltic Energy Island’.

Fonden Baltic Energy Island forventes stiftet i løbet af 1. kvartal 2023. Navnet ”Nationalt Center for Grøn Energi” fastholdes for de bevilgede projektaktiviteter indtil projektets udløb medio 2023.

Omdannelse af Rønne Elværk til ’Det levende hus’

Ambitionen er, at Rønne Elværk skal være samlingspunkt for Nationalt Center for Grøn Energi, og senere Baltic Energy Island, som et mødested for virksomheder, forskere, studerende, borgere og beslutningstagere, som vil tage del i de aktiviteter, der vil finde sted i relation til energiøen og andre havvindmølleprojekter i Østersøen. DTU planlægger at lave et såkaldt Residential college (en delvis udflytning af uddannelser) i bygningerne, og der vil være en udstilling, der både er henvendt til besøgende og borgere. I bilag 2 ses de foreløbige dispositionsplaner, der giver en ide om de mangeartede aktiviteter bygningerne vil rumme og få til at spille sammen.

Der arbejdes på formuleringen af en arkitektonisk vision, en funktionsprogrammering (disponeringsplaner på baggrund af behovsanalyse) og en driftsmodel for Elværket. Målet er at opnå et stærkt sammenspil mellem disse tre elementer, under de forudsætninger der ligger i bygningernes beskaffenhed og ikke mindst det forhold at bygningerne er fredet ved Slots- og Kulturstyrelsen anno 2015.

Både Bestyrerbolig og Badeanstalt er en del af Elværkets bygningskompleks også i fredningssagen. Disse er opdateret til aktuelt brug, dog ikke efter de krav fredningsmyndighederne vil stille nu, hvor bygningen er fredet. Resten af bygningsmassen står nogenlunde originalt hen men i forfald.

Bygningerne er opført som 'Rønne kommunale elektricitetsværk og varmtvandsbadeanstalt'. De er tegnet af den anerkendte danske arkitekt Anton Rosen og opført 1910-12 med senere tilbygning i 1925 og i 1938.

Ambitionen er at få en national fond til at betale for istandsættelsen, der forventes at beløbe sig til mellem 50 og 70 mio. kr. De fremtidige ejer- og lejeforhold er under afklaring. Tidligere forsøg på at finde funktioner i form af bl.a. bibliotek og streetsport-hal er mislykkedes.

Grundet fredningen bør en restaurering ske inden for den nærmeste tid inden bygningerne forfalder til et niveau der betyder at regionskommunen som ejer misligholder fredningen.

Plan og Udvikling i regionskommunen har løbende under afklaringen og udviklingen af projektet afholdt workshops og møder med de relevante interessenter og mulige brugere. Dette er for at sikre både den rette arkitektoniske vision og funktionsprogrammering og samtidigt en bæredygtig driftsmodel. Et åbenlyst dilemma i anvendelsen af bygningernes rummeligheder og volumener er de to store haller og de begrænsninger en fredning dikterer. Man kan ikke lave kontorer i de to haller og derfor er det vigtigt at finde frem til og beskrive bærende funktioner, der passer i disse haller. Kontorer, møderum og seminarrum disponeres og indpasses i sidebygningerne på hallerne samt i badeanstalten og bestyrerboligen, hvor det primært er kontorer, der er i badeanstalt og bestyrerbolig, og grupperum i sidebygningerne på hallerne.

Udover de to store hallers begrænsninger ift. volumen er der samtidigt stor opmærksomhed på drift, når det gælder opvarmning og komfort af sådanne haller, når de kun kan energioptimeres inden for de begrænsninger en fredning opstiller.

Der arbejdes med, at den største af de to haller bruges til undervisning af større forsamlinger, som et simpelt auditorium. I overgangen mellem de to haller og ind i den store auditorie-hal skitserer projektleder i Plan på et større rumdelings-element, som vil fungere som siddemøbel til forelæsninger. Udover forelæsninger og oplæg vil denne store hal kunne bruges til større seminarer og workshops, og hallen har direkte adgang til gårdrummet og de nære udearealer omkring Elværket.

I løbet af første halvdel af 2023 vil Plan arbejde på en endelig rapport for visionen for Elværket. Rapporten vil indeholde bruger- og interessentanalyser samt en arkitektonisk vision, en funktionsprogrammering og en driftsmodel.

I forbindelse med de seneste medarbejder-rokader er en række kontorlokaler på det fredede elværk blevet gjort klar til at Bornholms Regionskommunes tilknyttede projektmedarbejdere, samt projektmedarbejdere fra øvrige partnere i 'Nationalt Center for Grøn Energi' kan bruge disse lokaler frem til midten af 2023.

Besøgscenter og udstilling

Den mindre af de to haller i Elværket disponeres i projektet til et formidlings- og besøgscenter for hele den grønne omstilling af energien, med afsæt i etableringen af Energiø Bornholm. Der arbejdes allerede nu på en udstillingsbaseret

formidling, hvor der er fokus på symbiosen mellem det bornholmske perspektiv og den internationale grønne omstillingsagenda.

Denne udstilling er indtænkt som aktiviteter i de store forfaldne haller og i den bygning, der tidligere husede badestolen. Udstillingen er både målrettet bornholmerne, men også beslutningstagere, energi-aktører, og de mange interesserede der allerede nu gæster Bornholm for at forstå disse store perspektiver, herunder de mange der retter henvendelse til Energinet og Energistyrelsen. Visionen med denne første udstillingsaktivitet er, at den etableres i en såkaldt 'version 1', der skal danne grundlag for en senere fast udstilling i den restaurerede hal. Ved at arbejde på denne opbyggende måde for formidling sikres et indhold, der løbende kan justeres, så der opnås det rigtige indhold til de rette modtagere/'brugerprofiler' i de rette rammer i et endeligt projekt. Et vigtigt fokus for formidlingen, der allerede er blevet formuleret og som der arbejdes med, er, at indtænke skoleservice og lejrskoler der kommer til Bornholm. Diversiteten i brugerprofiler vægtes højt i visionen for projektet.

Kollegieboliger

Elværket vil danne rammerne for undervisningsfaciliteterne til Residential College, men herudover vil der også være behov for etableringen af kollegieværelser og gæstejigheder til de studerende, undervisere og forskere. Dette undersøges selvstændigt, da det ikke er oplagt at etablere boliger i selve Elværket. Bornholms Regionskommune deltager i dialogen, som ledes af Campus Bornholm og DTU. Med deltagelse af Bornholms Hospital, Bornholms Museum m.fl. undersøges behov og muligheder for at etablere overnatningsfaciliteter, der vil løfte så mange bornholmske aktørers behov som muligt, samtidig med at tilkomne uddannelsesinstitutioner under Residential College, med sæde på Elværket, sikres velegnede overnatningsfaciliteter.

Operatørrollen

Bornholms Regionskommune er operatør på projektet Nationalt Center for Grøn Energi, hvilket vil sige, at det er Bornholms Regionskommune der modtager tilskud og skal fordele dette til projektets partnere. Operatørrollen løftes i samarbejde med organisationen Gate21, og består blandt andet i at indsamle og konsolidere data fra alle partnere til samlede afrapporteringer til Erhvervsstyrelsen, samt servicering af styregruppe og generalforsamling, og den daglige projektledelse.

Første periode (projektstart til 30/8 2022) er afrapporteret til Erhvervsstyrelsen (bilag 3 og 4: Afrapporterede projektrekskaber, henholdsvis Regionalfonden og Socialfonden). Der afventes endelig godkendelse fra Erhvervsstyrelsen, som vil udløse første udbetaling.

Ny ansøgningsrunde

Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse har annonceret en ny ansøgningsrunde for strukturfondsmidler, som har til hensigt at videreføre indsatserne for de regionale erhvervsfyrtårne. Den nye runde har forventet ansøgningsfrist medio 2023. Baltic Energy Island vil stå bag kommende ansøgning fra Bornholms erhvervsfyrtårn, og dermed overtage operatørrollen fra regionskommunen i næste projektfase.

Bornholms Regionskommunes fremadrettede engagement i Nationalt Center for Grøn Energi vil kræve en grad af egenfinansiering. Energiø-koordinatorstillingen er finansieret frem til 2025, og kan hvis udviklingsaktiviteterne er relevante medgå som egenfinansiering. Yderligere behov for finansiering, samt beskrivelse af indsatser som BRK vil fokusere på, vil blive fremført i en kommende sag senere i 2023 om næste projektfase.

Varetagelse af myndighedskoordinerings

Bornholms Regionskommune er planmyndighed for etablering af landanlægget til energiøen. Etableringen vil forudsætte udarbejdelse af først Kommuneplantillæg og siden lokalplan. Før kommunalbestyrelsen kan udarbejde et forslag til kommuneplantillæg skal kommunalbestyrelsen indkalde idéer og forslag fra offentligheden. En indkaldelse af idéer og forslag er en offentlig høring eller debatfase, som går forud for en ændring af kommuneplanen.

I den sammenhæng er der foretaget følgende:

- Kommunalbestyrelsen har indkaldt ideer og forslag til kommuneplantillæg (møde 31. marts 2022)
- Kommunalbestyrelsen var vært for offentlig høring 11. april-23. maj 2022
- Kommunalbestyrelsen har besluttet, at der på baggrund af behandlingen af ideer og forslag igangsættes udarbejdelse af et kommuneplantillæg for højspændingsstation til Energiø Bornholm inden for bruttoarealet, når den præcise placering kendes (møde 22. september 2022, punkt 24)

Administrationen forventer at modtage en lokalplananmodning fra Energinet i 2023, som Kommunalbestyrelsen vil få forelagt til beslutning.

Regionskommunen har desuden indsendt høringssvar til andre myndigheders dele af processen samt har en myndighedsrolle, når det konkrete byggeri projekteres og bygges. Regionskommunen har også afholdt eller været medvært ved tre borgermøder om Energiø Bornholm, der er afholdt 29. november 2021, 26. april 2022 samt 22. november 2022.

Kommunikation omkring opførelsen af Energiø Bornholm

Udover deltagelse og nyheder i forbindelse med borgermøder, på baggrund af de myndighedsprocesser der pågår, er hjemmesiden www.energiobornholm.dk videreudviklet, og delvist oversat til engelsk. Fremadrettet vil tilstedeværelsen på de sociale medier blive styrket, forventeligt primo 2023. Det vil øge rækkevidden af nyheder og information om Energiøen.

Der er desuden fortalt om Energiø Bornholm til diverse besøgende grupper fra ind- og udland.

Der er truffet aftale med Energinet om afholdelse af en workshopproces som inddrager borgere og andre interesserede henover vinteren, om design og landskabelig tilpasning af landanlægget.

Udvikling af 'udbudsoverblik' for anlægsopgaver i forbindelse med etablering af energiø Bornholm

Der arbejdes på en digital platform, der vil skabe overblik over de kommende anlægsaktiviteter i forbindelse med etableringen af energiø Bornholm. Der er nedsat en følgegruppe med repræsentanter fra det bornholmske erhvervsliv, som er med til at kvalificere indsatsen løbende. COWI er tæt på at levere et desk study der skal indsamle og kvalificere indholdet i udbudsoversigten. Der er indgået aftale med leverandør af den digitale platform.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Bilag

Partnerskabsaftale omkring erhvervsfyrtårn Bornholm

Programmering og illustrationer, udvikling af Rønne Elværk

Finansiell rapport 1. ERST NCGE Regionalfonden

Finansiell rapport 1. ERST NCGE Socialfonden

Punkt 15: Orientering fra formanden

Der blev orienteret om følgende:

Intet.

Punkt 16: Eventuelt

Følgende blev taget op:

Intet.

**Punkt 17: Lukket: Lukket punkt. Salg af grundareal beliggende
Kanegårdsvej 2H, Rønne**

22/30042

**Punkt 18: Lukket: Lukket punkt. Salg af byggegrund beliggende
Perikumvej 8, Tejn**

22/30201

**Punkt 19: Lukket: Lukket punkt. Salg af erhvervsareal beliggende Ejnar
Jensens Vej 4, Rønne**

22/8138

**Punkt 20: Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til istandsættelse af syd-
østfløjen på Snorrebakken 66 i Rønne til Bornholms Museum**

22/29293

Punkt 21: Lukket: Lukket punkt - Anlægsbevilling til kabellægning af gadebelysning 2023

22/30116